

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI

din 19 martie 2014

privind adoptarea programului de lucru multianual al programului LIFE pentru perioada 2014-2017

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2014/203/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind instituirea unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 614/2007 ⁽¹⁾, în special articolul 24 alineatul (1),

întrucât:

- (1) Pentru a asigura punerea în aplicare a programului LIFE, este necesară adoptarea unui program de lucru multianual pentru perioada 2014-2017.
- (2) Pentru a stabili un cadru pentru punerea în aplicare a celor două subprograme ale programului LIFE, programul de lucru multianual pentru perioada 2014-2017 ar trebui să specifice alocarea orientativă de fonduri între domeniile prioritare și tipurile de finanțare, temele de proiect care pun în aplicare prioritățile tematice stabilite în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 1293/2013, metodologia tehnică de selecție a proiectelor, criteriile de atribuire a subvențiilor și calendarele orientative pentru cererile de propuneri.
- (3) Programul de lucru multianual pentru perioada 2014-2017 ar trebui să conțină, de asemenea, rezultatele calitative și cantitative, indicatorii și obiectivele specifice pentru fiecare domeniu prioritar și tip de proiecte, în conformitate cu indicatorii de performanță și obiectivele specifice pentru fiecare domeniu prioritar, pentru a facilita evaluarea rezultatelor și impactului programului. Pe baza evaluărilor *ex ante*, Comisia a identificat două instrumente financiare inovatoare adecvate pentru finanțarea proiectelor, în conformitate cu articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013.
- (4) Acele instrumente financiare ar trebui să fie testate pe tot parcursul programului multianual de lucru, pentru a demonstra potențialul lor considerabil în ceea ce privește mobilizarea de fonduri de la investitorii în domeniul biodiversității și al atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, abordând astfel barierele financiare existente din calea dezvoltării proiectelor în aceste domenii.
- (5) Pe baza experienței pozitive înregistrate în cazul altor instrumente financiare gestionate de Banca Europeană de Investiții (BEI), precum și a acoperirii geografice a BEI, care îi permite să ajungă la beneficiari potențiali din întreaga Uniune, punerea în aplicare a Mecanismului de finanțare a capitalului natural și a Instrumentului de finanțare privată pentru eficiență energetică, finanțate prin contribuții de la programul LIFE, ar trebui să fie încredințată acestei instituții.
- (6) Pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a programului de lucru multianual și întrucât Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 se aplică începând cu 1 ianuarie 2014, prezenta decizie ar trebui să se aplice de la data adoptării.
- (7) Măsurile prevăzute în prezenta decizie sunt conforme cu avizul emis de Comitetul pentru programul LIFE pentru mediu și politici climatice instituit prin articolul 30 din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013,

⁽¹⁾ JO L 347, 20.12.2013, p. 185.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Programul de lucru multianual

Se adoptă programul de lucru multianual al programului LIFE pentru perioada 2014-2017, astfel cum este prevăzut în anexă.

Articolul 2

Contribuția Uniunii la programul de lucru multianual

Contribuția maximă la programul de lucru multianual LIFE pentru perioada 2014-2017 este de 1 796 242 000 EUR și este folosită pentru a finanța subprogramele și domeniile prioritare relevante după cum urmează:

1. O sumă totală de 1 347 074 499 EUR pentru subprogramul pentru mediu, care se repartizează după cum urmează:
  - (a) 495 845 763 EUR pentru domeniul prioritar „mediu și utilizarea eficientă a resurselor”;
  - (b) 610 068 900 EUR pentru domeniul prioritar „natură și biodiversitate”;
  - (c) 162 999 836 EUR pentru domeniul prioritar „guvernanță și informare în domeniul mediului”;
  - (d) 78 160 000 EUR pentru cheltuielile de sprijin conexe.
2. O sumă totală de 449 167 501 EUR pentru subprogramul pentru politici climatice, care se repartizează după cum urmează:
  - (a) 193 559 591 EUR pentru domeniul prioritar „atenuarea schimbărilor climatice”;
  - (b) 190 389 591 EUR pentru domeniul prioritar „adaptarea la schimbările climatice”;
  - (c) 47 588 319 EUR pentru domeniul prioritar „guvernanță și informare în domeniul climei”;
  - (d) 17 630 000 EUR pentru cheltuielile de sprijin conexe.

Articolul 3

Instrumente financiare

(1) Următoarele instrumente financiare, astfel cum sunt descrise în anexă, beneficiază de contribuții în conformitate cu articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013:

- (a) Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică;
- (b) Mecanismul de finanțare a capitalului natural.

(2) Punerea în aplicare a contribuției la Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică și la Mecanismul de finanțare a capitalului natural se încredințează Băncii Europene de Investiții.

Articolul 4

Intrare în vigoare

Prezenta decizie intră în vigoare în prima zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 19 martie 2014.

Adoptată la Bruxelles, 19 martie 2014.

Pentru Comisie

Președintele

José Manuel BARROSO

ANEXĂ

PROGRAMUL DE LUCRU MULTIANUAL LIFE PENTRU PERIOADA 2014-2017

1. INTRODUCERE

În conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (denumit în continuare „Regulamentul LIFE”), programul LIFE urmărește atingerea următoarelor obiective generale:

- să contribuie la tranziția către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii reduse de dioxid carbon și rezistentă la schimbările climatice, și să contribuie la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și inversarea tendinței de declin al biodiversității, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 2000 și abordarea degradării ecosistemelor;
- să îmbunătățească dezvoltarea, punerea în aplicare și aplicarea politicii și legislației Uniunii în domeniul mediului și al climei și să acționeze ca un catalizator și promotor al integrării obiectivelor de mediu și climatice în cadrul altor politici și în practica din sectoarele public și privat la nivelul Uniunii, inclusiv prin creșterea capacității acestor sectoare;
- să susțină o guvernare mai bună în domeniul mediului și al climei la toate nivelurile, inclusiv o mai bună implicare a societății civile, a ONG-urilor și a actorilor locali și
- să sprijine punerea în aplicare a celui de al șaptelea program de acțiune pentru mediu.

Programul LIFE va fi gestionat chiar de către serviciile Comisiei sau de agenția executivă (AE) căreia i-a fost delegată această sarcină spre gestionare directă. Agenția executivă va acționa în limitele delegării, în conformitate cu Decizia C(2013)9414 a Comisiei și sub supravegherea serviciilor Comisiei. Responsabilitatea generală pentru program îi revine Comisiei. Pot fi contractați experți externi pentru a sprijini activitățile serviciilor Comisiei și/sau ale agenției executive.

Având în vedere obiectivele generale, prezentul program de lucru multianual a fost adoptat în temeiul articolului 24 alineatul (1) din Regulamentul LIFE, prin intermediul unui act de punere în aplicare, în conformitate cu procedura de examinare prevăzută la articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾ și menționată la articolul 30 din Regulamentul LIFE.

În aplicarea principiului complementarității cu alte programe europene de finanțare prevăzute la considerentele 5, 11 și 13 și la articolul 8 din Regulamentul LIFE, punerea în aplicare a programului de lucru multianual va asigura coerența și crearea de sinergie prin măsuri specifice și va evita, în măsura în care este posibil, suprapunerea cu alte politici și instrumente financiare ale Uniunii, în special cu programul Orizont 2020 ⁽²⁾, cu programul de cercetare și inovare al Uniunii pentru perioada 2014-2020, precum și cu programele sale de lucru ⁽³⁾. Aceasta se va realiza, în principal, prin criterii de eligibilitate pentru diferitele tipuri de proiecte și prin îndrumări prevăzute în orientările de aplicare care însoțesc cererile de propuneri. Dubla finanțare va fi evitată prin verificarea încrucișată în cadrul etapei de selecție și prin verificări *ex post*. În special, proiectele axate pe cercetare sau construirea de infrastructură de anvergură sunt excluse de la finanțare prin intermediul programului LIFE.

Structura planului de lucru multianual urmează structura prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Regulamentul LIFE și abordează numai subprogramele pentru mediu și politici climatice separat, în cazul în care este necesar.

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 1290/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de stabilire a normelor de participare și diseminare pentru „Programul-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – «Orizont 2020»” și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1906/2006 (JO L 347, 20.12.2013, p. 81).

⁽³⁾ Primul program de lucru al Orizont 2020 acoperă perioada 2014-2015. Orizont 2020 se axează pe trei priorități, și anume, generarea excelenței științifice în vederea consolidării excelenței științifice de nivel mondial a Uniunii, promovarea unei poziții de lider în sectorul industrial în vederea sprijinirii întreprinderilor, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), și a inovării, precum și abordarea provocărilor societale, pentru a contracara în mod direct provocările identificate în strategia Europa 2020, prin sprijinirea activităților care acoperă întregul spectru, de la cercetare la piață. În cadrul Orizont 2020, cercetarea și inovarea în materie de mediu și politici climatice sunt abordate de o serie de acțiuni și oportunități de colaborare, în special în contextul provocării societale reprezentate de „combaterea schimbărilor climatice, mediu, utilizarea eficientă a resurselor și materiile prime”. În acest context, cercetarea și inovarea în domeniul mediului își propun să realizeze o economie și o societate în care resursele și apa sunt utilizate în mod eficient și care sunt rezistente la schimbările climatice. Pentru documente de referință, a se vedea http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-work-programmes-2014-15-main-wp, în special programul de lucru în cadrul provocării societale „combaterea schimbărilor climatice, mediu, utilizarea eficientă a resurselor și materii prime”.

Acesta acoperă perioada 1 ianuarie 2014-31 decembrie 2017.

1.1. Subprogramul pentru mediu

Subprogramul pentru mediu acoperă **domeniile prioritare** referitoare la mediu și utilizarea eficientă a resurselor, la natură și biodiversitate, precum și la guvernanță și informare în domeniul mediului (articolele 9-12 din Regulamentul LIFE). Fiecare dintre domeniile prioritare acoperă mai multe **priorități tematice**, enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE. Prezentul program de lucru multianual 2014-2017 definește, de asemenea, **temele de proiecte** care pun în aplicare prioritățile tematice.

1.2. Subprogramul pentru politici climatice

Subprogramul pentru politici climatice oferă o oportunitate nouă și unică pentru a sprijini punerea în aplicare a politicii UE în domeniul climei. Per ansamblu, subprogramul va contribui la trecerea treptată spre o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice la nivelul UE, sprijinind din punct de vedere strategic punerea în aplicare a pachetului privind clima și energia pentru anul 2020 și strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice, precum și la pregătirea UE pentru provocările referitoare la schimbările climatice până în 2030. De asemenea, subprogramul sprijină o mai bună guvernanță în domeniul climei la toate nivelurile, inclusiv o implicare mai bună a societății civile, a ONG-urilor și a actorilor locali.

2. ALOCAREA FONDURILOR ÎNTRE DOMENIILE PRIORITARE ȘI ÎNTRE DIFERITELE TIPURI DE FINANȚARE – ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (a)

În conformitate cu articolul 4 din Regulamentul LIFE, **pachetul bugetar global pentru programul LIFE pentru perioada 2014-2020** este de 3 456 655 000 EUR, din care un procent de 75 % este alocat subprogramului pentru mediu (2 592 491 250 EUR) și un procent de 25 % este alocat subprogramului pentru politici climatice (864 163 750 EUR). Regulamentul LIFE stabilește, de asemenea, procentajul minim din bugetul total care urmează să fie rezervat pentru **proiecte** [81 %, articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE] și procentajul maxim de resurse bugetare alocate proiectelor sprijinite prin intermediul subvențiilor pentru acțiuni care pot fi alocate **proiectelor integrate** (30 %).

Proiectele vor fi finanțate prin **subvenții pentru acțiuni** sau, după caz, prin **instrumente financiare** [articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE]. **Programul de lucru multianual va specifica** sumele care vor fi alocate **per domeniu prioritar și tip de finanțare**.

Alocări globale în funcție de tipul de finanțare pentru ambele subprograme

Buget 2014-2017	în milioane EUR
Subvenții pentru acțiuni	1 317,9
Subvenții de funcționare	38,6
Instrumente financiare	140,0
Achiziții publice	204,0
Cheltuieli de sprijin (ATA)	95,8
Total general	1 796,3

Alocări globale în funcție de domeniul prioritar

Domenii prioritare	Mediu și utilizarea eficientă a resurselor	Natură și biodiversitate	Guvernanță și informare în domeniul mediului	Atenuarea schimbărilor climatice	Adaptarea la schimbările climatice	Guvernanță și informare în domeniul climei
Total per domeniu (în milioane EUR)	495,85	610,07	163,00	193,56	190,39	47,59
Subtotal	1 700,45					
Cheltuieli de sprijin (ATA)	95,79					
Total general	1 796,3					

Alocările pentru fiecare domeniu prioritar și tip de finanțare sunt cu caracter indicativ. În cazul subvențiilor pentru acțiuni, alocarea finală va depinde de numărul real de propuneri de proiecte finanțabile în cadrul fiecărui domeniu prioritar. Alocările bugetare pentru și între instrumentele financiare pot fi adaptate pe parcursul programului LIFE, ca răspuns la absorbția reală. În limitele plafoanelor stabilite de Regulamentul LIFE, realocările între domeniile prioritare nu pot depăși 5 % din alocarea totală pentru domeniile prioritare în cauză.

2.1. Subprogramul pentru mediu

Pe durata prezentului program de lucru multianual, se alocă un buget de 1 347 miliarde EUR subprogramului pentru mediu.

Minimum 55 % din resursele bugetare alocate proiectelor sprijinite prin intermediul subvențiilor de acțiune sunt alocate pentru proiecte care sprijină conservarea naturii și a biodiversității, inclusiv informații conexe și guvernanță [articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE], precum și asistența tehnică și proiectele pregătitoare. Restul bugetului alocat proiectelor va reveni unor proiecte din cadrul domeniului prioritar „mediu și utilizarea eficientă a resurselor”, inclusiv informații conexe și guvernanță, asistență tehnică și proiecte pregătitoare.

Alocarea în funcție de domeniu prioritar este cu caracter indicativ și depinde de numărul real de propuneri pentru subvenții pentru acțiuni din cadrul fiecărui domeniu prioritar, precum și de pătrunderea pe piață în cadrul fiecărui instrument financiar.

Alocare în funcție de tipul de finanțare în cadrul subprogramului pentru mediu

Buget 2014-2017	în milioane EUR
Subvenții pentru acțiuni (*)	
— proiecte de consolidare a capacității	11,25
— proiecte de asistență tehnică	2,9
— alte subvenții pentru acțiuni (**)	1 053,8
Instrumentul financiar (***)	
Facilitatea de finanțare a capitalului natural (FFCN) (****)	30,0
Subvenții de funcționare	30,0
Achiziții publice	141,0
Cheltuieli de sprijin (ATA)	78,2
Total general	1 347,1

(*) 30 % din resursele bugetare alocate proiectelor sprijinite prin intermediul subvențiilor pentru acțiuni sunt alocate proiectelor integrate. În funcție de numărul real de propuneri pentru proiecte integrate, resursele neutilizate vor fi utilizate pentru alte proiecte finanțate prin subvenții pentru acțiuni.

(**) O valoare orientativă de maximum 1 % din suma alocată va fi utilizată pentru proiecte pregătitoare.

(***) Nivelul maxim al costurilor de gestionare legate de punerea în aplicare a instrumentelor financiare nu va depăși 7 % din pachetul bugetar total pentru instrumentele financiare.

(****) Aceasta include 5 milioane EUR pentru facilitatea de susținere a experților.

2.2. Subprogramul pentru politici climatice

Pentru prezentul program de lucru multianual, bugetul pentru subprogramul pentru politici climatice este de 449,2 milioane EUR. Alocarea în funcție de domenii prioritare este cu caracter indicativ și depinde de numărul real de propuneri pentru subvenții pentru acțiuni din cadrul fiecărui domeniu prioritar, precum și de pătrunderea pe piață în cadrul fiecărui instrument financiar.

Alocare în funcție de tipul de finanțare în cadrul subprogramului pentru politici climatice

Buget 2014-2017	în milioane EUR
Subvenții pentru acțiuni (*)	
Proiecte de consolidare a capacității – Subvenții pentru acțiuni	3,75
Proiecte de asistență tehnică – Subvenții pentru acțiuni	2,4
Alte subvenții pentru acțiuni	243,81
Instrumente financiare (**)	
Instrument de finanțare privată pentru eficiență energetică (FP 4EE) Instrument financiar	80,0
Facilitate de finanțare a capitalului natural (***) (FFCN) Instrument financiar	30,0
Subvenții de funcționare	8,6
Achiziții publice	63,0
Cheltuieli de sprijin (ATA)	17,6
Total general	449,2

(*) 30 % din resursele bugetare alocate proiectelor sprijinite prin intermediul subvențiilor pentru acțiuni sunt alocate proiectelor integrate. În funcție de numărul real de propuneri pentru proiecte integrate, resursele neutilizate vor fi utilizate pentru alte proiecte finanțate prin subvenții pentru acțiuni.

(**) Nivelul maxim al costurilor de gestionare legate de punerea în aplicare a instrumentelor financiare nu va depăși 7 % din pachetul bugetar total pentru instrumentele financiare.

(***) Aceasta include 5 milioane EUR pentru facilitatea de susținere a experților.

3. TEMELE DE PROIECT CARE PUN ÎN APLICARE PRIORITĂȚILE TEMATICE STABILITE ÎN ANEXA III PENTRU SUBPROGRAMUL PENTRU MEDIU [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (b) DIN REGULAMENTUL LIFE]

În conformitate cu considerentul 36 din Regulamentul LIFE, planul de lucru multianual conține o listă neexhaustivă de teme de proiecte care pun în aplicare prioritățile tematice, concentrând eforturile asupra unor priorități strategice concrete în domeniul mediului și asupra unor domenii concrete de acțiune în cadrul subprogramului pentru mediu. Stabilirea listei pentru durata programului de lucru multianual asigură atât flexibilitatea necesară pentru a se atinge obiectivele generale și specifice ale programului LIFE, cât și stabilitatea necesară potențialilor candidați pentru a planifica, pregăti și prezenta propuneri. În conformitate cu considerentul 22 din Regulamentul LIFE, la evaluarea valorii adăugate a Uniunii a proiectelor din cadrul subprogramului pentru mediu, Comisia ar trebui să acorde o atenție specială contribuției lor la prioritățile tematice puse în aplicare prin temele de proiecte. Astfel, temele de proiecte sunt un instrument pentru acordarea unui bonus proiectelor care abordează domenii de politică importante din punct de vedere strategic, cu o valoare adăugată ridicată a Uniunii, în același timp, Comisia rămânând deschisă la propuneri solide în alte domenii, precum și la încorporarea de idei noi pentru a reacționa la noile provocări.

Temele de proiect nu se aplică tipurilor de proiect care sunt deja, prin natura lor și/sau din cauza unei descrieri detaliate a conținutului lor specific, în regulament și planul de lucru multianual, limitate la anumite teme (și anume, consolidarea capacității, asistență tehnică, proiecte pregătitoare, integrate, precum și alte proiecte definite în detaliu, pe o bază ad-hoc).

Colegiatorii au decis că minimum 55 % din resursele alocate proiectelor sprijinite prin subvenții pentru acțiuni vor fi alocate pentru proiecte care sprijină conservarea naturii și a biodiversității, cu o atenție deosebită acordată rețelei Natura 2000, recunoscând urgența specifică de a se asigura o finanțare adecvată a rețelei, precum și obligația legală de cofinanțare, astfel cum este prevăzut la articolul 8 din directiva privind habitatele. Majorarea alocării în comparație cu Regulamentul LIFE+ limitează bugetul disponibil pentru proiectele din cadrul altor priorități tematice în cadrul subprogramului pentru mediu și este, prin urmare, un alt motiv pentru o concentrare mai eficientă a utilizării fondurilor în domeniile respective.

Trebuie remarcat faptul că nu este exclusă finanțarea proiectelor având teme care nu sunt incluse în listă. Proiectele de înaltă calitate care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție aplicabile pot beneficia în continuare de finanțare.

3.1. Domeniul prioritar „mediu și utilizarea eficientă a resurselor”

În conformitate cu articolul 10 litera (a) din Regulamentul LIFE, temele de proiect corespunzătoare acestui domeniu prioritar și priorităților tematice enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE urmăresc realizarea obiectivului specific privind **„dezvoltarea, testarea și demonstrarea unor abordări politice sau de conducere, a celor mai bune practici și a unor soluții**, inclusiv dezvoltarea și demonstrarea unor tehnologii inovatoare, la provocările de mediu care să poată fi reproduse, transferate sau integrate, inclusiv în ceea ce privește legătura dintre mediu și sănătate, precum și în sprijinul politicilor și legislației în materie de eficiența resurselor, inclusiv al Foii de parcurs pentru o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”. Toate proiectele aferente acestui domeniu prioritar sunt, prin urmare, fie proiecte-pilot, fie proiecte demonstrative, în sensul articolului 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE, dar nu se pot concentra asupra cercetării. În ceea ce privește proiectele demonstrative din cadrul acestui domeniu prioritar care sunt acoperite de una dintre temele de proiecte enumerate mai jos, se acordă prioritate proiectelor care pun în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni, metode sau abordări care sunt **noi sau necunoscute la nivelul întregii Uniuni**.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(a) priorități tematice din domeniul apei, inclusiv pentru mediul marin: activități pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice din domeniul apei, stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special:

- (i) abordări integrate pentru punerea în aplicare a Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁾;
- (ii) activități pentru punerea în aplicare a Directivei 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁾;
- (iii) activități de punere în aplicare a programului de măsuri al Directivei 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁾ în vederea obținerii unei stări ecologice bune a apelor marine;
- (iv) activități pentru a asigura utilizarea eficientă și în condiții de siguranță a resurselor de apă, îmbunătățind gestionarea cantitativă a apei, conservând un grad ridicat de calitate a apei și evitând utilizarea abuzivă și deteriorarea resurselor de apă.

Abordarea calității apei, a inundațiilor și a gestionării secetei într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor reprezintă o provocare majoră la nivelul UE. Pentru a oferi un răspuns la provocările și oportunitățile din sectorul apei, este necesară o abordare holistică în rândul unui număr de actori. În conformitate cu punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (WFD), a Directivei privind inundațiile și a priorităților Parteneriatului european pentru inovare în domeniul apei, proiectele ar trebui să se concentreze pe dezvoltarea și, în special, punerea în aplicare a acțiunilor care pot sprijini statele membre să se înscrie în direcția unei gestionări cu adevărat integrate a resurselor de apă, promovând abordările bazate pe ecosistem, dacă este cazul. În contextul acțiunilor care vizează punerea în aplicare a Directivei-cadru Strategia pentru mediul marin, o atenție specială ar trebui acordată presiunilor și impacturilor emergente, precum și promovării unei gestionări mai bine integrate a zonelor de coastă și planificării spațiului maritim. În ceea ce privește industria apei, tehnologiile și procesele utilizate pentru a asigura furnizarea serviciilor legate de apă (producția de apă potabilă sau epurarea apelor uzate) ajung la maturitate. În conformitate cu domeniile prioritare ale Parteneriatului european pentru inovare în domeniul apei, provocarea actuală este dublă: (i) să asigure punerea în aplicare corespunzătoare într-un mod eficient care să conducă la rezultate eficiente din punctul de vedere al costurilor, eficiente din punctul de vedere al resurselor și conforme din punct de vedere juridic; și (ii) să asigure capacitatea de a se ocupa de aspectele care apar în domeniu.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor proiecte:

Apă, inundații și secetă — anexa III secțiunea A litera (a) punctele (i)-(ii)

1. Planificarea și instituirea în zonele urbane și rurale a unor măsuri de **retenție naturală a apei** care să sporească infiltrarea, stocarea apei și îndepărtarea poluanților prin procese naturale sau similare celor naturale și, prin urmare, care să contribuie la îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Directiva-cadru privind apa și în Directiva privind inundațiile, precum și la gestionarea secetei în regiunile cu deficit de apă.

⁽¹⁾ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).

⁽²⁾ Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (JO L 288, 6.11.2007, p. 27).

⁽³⁾ Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin) (JO L 164, 25.6.2008, p. 19).

2. Proiecte care promovează **gestionarea riscului de inundații și de secetă** prin (a) instrumente de prevenire și de protecție pentru cazuri extreme, pentru a sprijini politicile în domeniu, planificarea destinației terenurilor și gestionarea situațiilor de urgență, precum și prin (b) abordări de evaluare și gestionare a riscului integrat, în funcție de reziliență și vulnerabilitate socială, asigurând acceptarea la nivel social.
3. Proiecte care permit realizarea obiectivelor Directivei-cadru privind apa, prin **abordarea presiunilor hidromorfologice** identificate în planurile de management al bazinului hidrografic (PMBH) și provenite din exploatarea terenurilor sau a râurilor.
4. Proiecte care abordează **gestionarea integrată a nutrienților** și poluarea organică de origine umană și agricolă într-un mod care evidențiază cu claritate măsurile necesare la nivelul unui bazin hidrografic sau al unei zone de captare a apei, pentru a permite îndeplinirea cerințelor prevăzute în Directiva-cadru privind apa și în Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin, inclusiv a cerințelor prevăzute în Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale, Directiva privind nitrății, Directiva privind apa pentru scăldat și Directiva privind apele subterane.
5. Proiecte care abordează presiunile exercitate de **poluanții chimici** în mediul acvatic și care vizează reducerea emisiilor de substanțe prioritare la sursă, prin utilizarea de înlocuitori adecvați sau de tehnologii alternative.
6. Proiecte de **renaturalizare a morfologiei** râurilor, lacurilor, estuarelor și zonelor de coastă și/sau de **recreare a habitatelor asociate**, inclusiv a zonelor inundabile și de mlaștină, pentru a permite realizarea obiectivelor prevăzute în Directiva-cadru privind apa și în Directiva privind inundațiile.
7. Proiecte care pun în aplicare **măsuri de economisire a apei** în vederea reducerii presiunilor cantitative și calitative asupra corpurilor de apă din bazinele supuse unui stres hidric **pe baza modelelor hidroeconomice**.

Gestionarea mediului marin și a zonelor costiere — anexa III secțiunea A litera (a) punctul (iii)

1. Proiecte care dezvoltă instrumente, tehnologii și practici pentru a asigura **sustenabilitatea** activităților economice legate de mediul marin, inclusiv, dacă este cazul, prin **reducerea presiunii activităților economice asupra mediului marin**, precum și pentru a integra sustenabilitatea resurselor marine în sectoarele economice maritime, cu accent pe zgomotul subacvatic, perturbările fizice de pe fundul mării, precum și pe efectele mineritului marin și ale acvaculturii. Se așteaptă ca proiectele să includă elaborarea unor planuri de management care să reducă impactul activităților economice asupra mediului.
2. Proiecte care vizează prevenirea și reducerea **deșeurilor marine sau a poluanților microbieni**, adresându-se surselor de deșeuri marine și de poluanți microbieni.
3. Proiecte care promovează sinergiile dintre **managementul integrat al zonelor costiere și amenajarea spațiului maritim**, care demonstrează valoarea adăugată a coordonării managementului integrat al zonelor costiere și a planificării spațiului maritim în noile contexte marine, care sprijină punerea în aplicare concretă a strategiilor privind bazinele maritime, inclusiv punerea în aplicare a legislației relevante a Uniunii, sau care corelează managementul integrat al zonelor costiere și amenajarea spațiului maritim cu procedurile pentru desemnarea și gestionarea zonelor marine protejate sau a siturilor Natura 2000.

Industria apei — anexa III secțiunea A litera (a) punctul (iv)

1. Proiecte care vizează dezvoltarea de **tehnologii pentru apă potabilă și de stații de epurare a apelor reziduale urbane** prin folosirea proceselor eficiente din punctul de vedere al resurselor pentru furnizarea serviciilor de utilizare a apei (de exemplu, care vizează reducerea consumului de energie pentru tratarea și gestionarea apei, precum și a pierderilor de apă) și a procedurilor și proceselor de control la fața locului pentru a reduce sau a elimina deversările de poluanți și agenți patogeni emergenți în cadrul efluenților de tratare a apelor reziduale.
2. Proiecte care pun în aplicare instrumente (de exemplu, de planificare, sisteme descentralizate, abordări bazate pe risc) pentru a asigura **furnizarea eficientă a serviciilor de utilizare a apei** care sunt conforme cu Directiva privind apa potabilă și Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale **în zonele cu o densitate scăzută a populației**.
3. Proiecte care vizează soluții inovatoare și/sau opțiuni de tratare mai eficiente și mai eficace privind **apa reciclată/recuperată**, prin dezvoltarea și demonstrarea:
  - unor concepte inovatoare pentru alimentarea cu apă (alternativă), epurarea apelor uzate, reutilizarea și recuperarea resurselor;
  - unor metode de controlare a sursei, precum și a unor tehnologii la fața locului eficiente din punctul de vedere al costurilor pentru evacuările de poluanți emergenți și agenți patogeni în sistemul de epurare a apelor uzate;

- unor centre de inovare privind tratarea apelor în regiunile care în prezent înregistrează o penurie la nivelul sistemelor de canalizare corespunzătoare și al instalațiilor sanitare și de tratare, aplicând tehnologii inteligente și sisteme descentralizate, cu accent pe sursele de apă alternative;
- unor abordări sistematice pentru a se evita pierderile de apă, energie și resurse în producția industrială, precum și a unei infrastructuri a apei și a apelor uzate.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(b) priorități tematice pentru deșeuri: activități pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice pentru deșeuri stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special:

- (i) abordări integrate pentru punerea în aplicare a planurilor și programelor din domeniul deșeurilor;
- (ii) activități pentru punerea în aplicare și dezvoltarea legislației Uniunii în domeniul deșeurilor, acordând atenție îndeosebi primelor puncte ale ierarhiei Uniunii în domeniul deșeurilor (prevenire, reutilizare și reciclare);
- (iii) activități pentru asigurarea eficienței utilizării resurselor și cele privind impactul produselor pe durata întregului ciclu de viață, modelele de consum și dematerializarea economiei.

În cazul deșeurilor, Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu au ca scop atingerea următoarelor obiective generale până în 2020:

- reducerea cantităților de deșeuri produse;
- maximizarea reciclării și a reutilizării;
- limitarea incinerării materialelor nereciclabile; și
- limitarea depozitării deșeurilor la gropile de gunoi la deșeuri nereciclabile și deșeuri nerecuperabile.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor proiecte:

Punerea în aplicare a legislației în materie de deșeuri — anexa III secțiunea A litera (b) punctele (i)-(ii)

1. Proiecte care utilizează metode și tehnologii inovatoare, precum și acțiuni direcționate în primul rând la sursa de deșeuri, pentru prevenirea producerii de deșeuri, pentru reutilizarea și colectarea separată a **deșeurilor municipale**.
2. Proiecte care utilizează metode și tehnologii inovatoare, precum și acțiuni direcționate în primul rând la sursa de deșeuri, pentru prevenirea producerii de deșeuri, pregătirea pentru reutilizare/reutilizare, reciclarea și colectarea separată a următoarelor fluxuri de deșeuri:
  - **deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE), baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz (VSU), deșeuri de ambalaje, deșeuri din construcții, demolări și deșeuri medicale;**
  - **deșeuri biologice, inclusiv risipa de alimente** de-a lungul întregului lanț de aprovizionare cu alimente.
3. **Proiecte de gestionare integrată a materialelor plastice**, care au fost instituite pentru a conduce la o creștere a reciclabilității, a sortării și reciclării de înaltă calitate, a proiectării ecologice, a gestionării materialelor plastice care nu constituie ambalaje, a prevenirii utilizării obiectelor de plastic de unică folosință sau a reducerii și remedierii aruncării deșeurilor;
4. Proiecte care au fost instituite pentru a îmbunătăți **gestionarea deșeurilor periculoase de uz casnic**.

Deșeurile și utilizarea eficientă a resurselor — anexa III secțiunea A litera (b) punctul (iii)

1. Proiecte care pun în aplicare **instrumente economice** la nivel local, regional sau național de sprijinire a politicilor de gestionare a deșeurilor și de utilizare eficientă a resurselor.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(c) priorități tematice pentru eficiența utilizării resurselor, inclusiv a solurilor și a pădurilor, și economia verde și circulară: activitățile pentru punerea în aplicare a Foii de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și a celui de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu, care nu sunt acoperite de alte priorități tematice menționate în prezenta anexă, în special:

- (i) activități pentru simbioza industrială și transferul de cunoștințe și dezvoltarea de noi modele pentru trecerea spre o economie circulară și verde;
- (ii) activități pentru Strategia tematică pentru protecția solului (Comunicarea Comisiei din 22 septembrie 2006, intitulată „Strategia tematică pentru protecția solului”), acordând atenție îndeosebi atenuării și compensării impermeabilizării solurilor, precum și îmbunătățirii modalității de folosire a terenurilor;
- (iii) activități pentru sistemele de monitorizare a pădurilor și pentru sistemele de informare privind pădurile, precum și pentru prevenirea incendiilor forestiere.

Proiectele din cadrul priorităților tematice pentru eficiența utilizării resurselor, inclusiv a solurilor și pădurilor, și economia verde și circulară se vor axa pe punerea în aplicare a Foii de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, a Strategiei tematice pentru protecția solului și a noii strategii forestiere a UE. În ceea ce privește simbioza industrială, transferul de cunoștințe și tranziția către o economie circulară și verde, o atenție deosebită ar trebui acordată rezultatelor întreprinderilor eficiente din punctul de vedere al resurselor, care contribuie la protecția mediului, inclusiv lanțurilor valorice, și armonizării metodologiei pentru măsurarea amprentei lor ecologice. Cu privire la protecția solului, este necesară ameliorarea gestionării solurilor și, în special, limitarea și atenuarea impermeabilizării solului. Sistemele de informare și monitorizare a pădurilor, precum și prevenirea incendiilor forestiere au înregistrat progrese semnificative în ultimii ani, dar este necesară punerea în aplicare a noii strategii forestiere a UE și îmbunătățirea sistemului european de informații privind incendiile forestiere (EFFIS) ⁽¹⁾.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor proiecte:

Eficiența utilizării resurselor, economia verde și circulară — anexa III secțiunea A litera (c) punctul (i)

1. Proiecte de punere în aplicare a conceptului de economie circulară prin acțiuni care acoperă lanțul valoric sau asigură utilizarea de resurse secundare/rebuturi/deșeuri din alte ramuri ale industriei sau **lanțuri valorice** (proiectarea ecologică, utilizarea în „cascadă” a materialelor, repararea, refabricarea, reutilizarea, reciclarea, precum și noi concepte de afaceri circulare, sistemele de preluare și colectare inovatoare).
2. Proiecte care pun în aplicare **noi modele de afaceri pentru eficiența utilizării resurselor**, inclusiv care instituie practici de utilizare eficientă a resurselor în întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), care se concentrează pe impactul asupra mediului, durabilitate, reutilizare, reparare și reciclare a produselor și proceselor lor – inclusiv partajarea sau leasingul de produse mai degrabă decât vânzarea acestora. Aceasta ar implica unul sau mai multe sectoare industriale considerate prioritare în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor; noul model de afaceri ar trebui să conducă la o reducere a utilizării de materiale și/sau a utilizării de energie și apă.
3. Proiecte care promovează punerea în aplicare a **metodologiei europene privind amprenta de mediu** ⁽²⁾, prin comunicarea cu consumatorii și părțile interesate, disponibilitatea datelor, calitate și trasabilitate de-a lungul lanțului valoric, simplificarea calculelor și verificare.
4. Proiecte **care leagă stimulentele** de reglementare, financiare sau reputaționale **de performanța de mediu** prin utilizarea EMAS sau a altor instrumente de gestionare de mediu mai solide și fiabile (adică verificate de terți) ale Uniunii.
5. Proiecte care promovează **achizițiile publice ecologice prin elaborarea**, împreună cu alte întreprinderi, și aplicarea caietelor de sarcini comune ale autorităților publice cu nevoi de cumpărare similare (inclusiv consultarea pieței și activitățile reale de achiziții), precum și prin scheme care permit autorităților contractante o verificare ușoară și fiabilă a cerințelor ecologice, precum și aplicarea schemelor respective.

⁽¹⁾ Instituit de Centrul Comun de Cercetare (JRC) și Direcția Generală Mediu (DG ENV).

⁽²⁾ Recomandarea 2013/179/UE a Comisiei din 9 aprilie 2013 privind utilizarea unor metode comune pentru măsurarea și comunicarea performanței de mediu pe durata ciclului de viață a produselor și organizațiilor (JO L 124, 27.4.2013, p. 1).

Solul — anexa III secțiunea A litera (c) punctul (ii)

1. Proiecte care **limitează, atenuează sau propun metode inovatoare de compensare a impermeabilizării solului** la nivel regional, de provincie sau municipal, în conformitate cu orientările privind impermeabilizarea solului [SWD(2012) 101 final/2] ⁽¹⁾, în special cele care implică o reconcepere a planificării și a abordărilor bugetare în vederea obținerii unei dezvoltări regionale sau municipale fără intensificarea exploatarea altor terenuri sau a impermeabilizării solului.
2. Proiecte concepute pentru **a se ajunge la o mai bună gestionare a solurilor** (reducerea eroziunii, menținerea materiei organice din sol, evitarea compactării și a contaminării, conservarea/refacerea solurilor bogate în dioxid de carbon etc.) la nivel local, regional sau național. Metodele utilizate pot include instrumente și practici de monitorizare sau îmbunătățirea cadrelor administrative și juridice. De un interes special vor beneficia proiectele care oferă soluții eficiente din punctul de vedere al costurilor și care îmbunătățesc instrumentele sau metodologiile existente ori sprijină funcțiile solului ca parte a ecosistemului în ansamblu, de exemplu pentru retenția apei.
3. Proiecte care elaborează și pun în aplicare **instrumente și scheme de sprijin eficiente din punctul de vedere al costurilor** pentru identificarea siturilor contaminate la nivel regional sau național.

Pădurile — anexa III secțiunea A litera (c) punctul (iii)

Pentru proiectele prezentate la această rubrică se poate acorda prioritate numai în cazul în care acestea prevăd ca toate datele cantitative și calitative legate de sectorul forestier care rezultă din proiecte să fie incluse în Centrul european de date privind pădurile (EFDAC) și, ulterior, în Sistemul european de informare privind pădurile (FISE) al Comisiei Europene.

1. Proiecte care contribuie la obținerea de informații pe deplin armonizate din datele colectate de Inventarele forestiere naționale (IFN) și/sau de alte rețele de informare în domeniul forestier și care pun în aplicare **metodologii avansate pentru a demonstra gestionarea durabilă a pădurilor la nivel regional, național sau supranațional, în conformitate cu criteriile și indicatorii conveniți „Forest Europe”** ⁽²⁾ (de exemplu, sănătatea și vitalitatea pădurilor, serviciile ecologice în domeniul forestier, pădurile și funcțiile socio-economice legate de bioeconomie și pădurile UE în contextul unei clime aflate în schimbare), în conformitate cu obiectivele noii strategii forestiere a UE ⁽³⁾ și ale Strategiei UE în domeniul biodiversității pentru 2020 ⁽⁴⁾.
2. Proiecte care se bazează pe informațiile culese de rețelele de informare existente în domeniul forestier la nivel național/regional și pe dezvoltarea și punerea în aplicare a unor **noi metode de colectare și de raportare a criteriilor și indicatorilor privind gestionarea durabilă a pădurilor** ⁽⁵⁾ la nivel național sau regional și potrivit clasificării AEM a Tipurilor forestiere în Uniunea Europeană ⁽⁶⁾ în 14 categorii, astfel cum sunt raportate către Forest Europe. Proiectele ar trebui să includă acțiuni demonstrative specifice care să explice modul în care informațiile și noile metode ar putea fi utilizate pentru a îmbunătăți protecția ecosistemelor forestiere.
3. Proiecte care contribuie la **îmbunătățirea sistemului european de informații privind incendiile forestiere (EFFIS)**. Proiectele ar trebui să includă acțiuni demonstrative specifice care să arate modul în care informațiile și noile metode pot fi aplicate în vederea atingerii obiectivelor stabilite în Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2020, în măsura în care sunt vizate pădurile și gestionarea ecosistemelor forestiere.
4. Proiecte care utilizează informații noi cu privire la păduri pentru a crește **rezistența la amenințările rezultate din evoluțiile populației** legate de urbanizare, abandonarea terenurilor sau pierderea competențelor tradiționale de gestionare a terenurilor.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/soil/sealing_guidelines.htm

⁽²⁾ Forest Europe, 2011. State of Europe's Forests (Situația pădurilor Europei) 2011.

⁽³⁾ Comunicarea COM(2013) 659 final a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O nouă strategie a UE pentru păduri și sectorul forestier, 20 septembrie 2013.

⁽⁴⁾ Comunicarea COM(2011) 244 final a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor „Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020”.

⁽⁵⁾ Forest Europe, 2011. State of Europe's Forests (Situația pădurilor Europei) 2011.

⁽⁶⁾ AEM, 2009. European Forest Types (Tipuri forestiere în Uniunea Europeană).

Anexa III la Regulamentul LIFE

(d) priorități tematice pentru mediu și sănătate, inclusiv produsele chimice și zgomotul ambiental: activități de sprijin pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice din domeniul mediului și al sănătății stabilite în al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special:

- (i) activități de sprijin pentru punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾ (REACH) și a Regulamentului (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁾ (Regulamentul privind produsele biocide) pentru a asigura o utilizare mai sustenabilă, mai economică și în condiții mai bune de siguranță a produselor chimice (inclusiv a nanomaterialelor);
- (ii) activități de sprijin pentru facilitarea punerii în aplicare a Directivei 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁾ (Directiva privind zgomotul ambiental) pentru a atinge niveluri ale zgomotului ambiental care să nu aibă efecte negative semnificative asupra sănătății umane și care să nu prezinte riscuri semnificative pentru aceasta;
- (iii) activități de sprijin pentru evitarea accidentelor majore, facilitând în special punerea în aplicare a Directivei 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁾ (Directiva Seveso III).

În ceea ce privește mediul și sănătatea, ar trebui studiate noi metode pentru a reduce impactul produselor chimice, al zgomotului ambiental și al accidentelor industriale asupra mediului și sănătății umane.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor proiecte:

Produse chimice — anexa III secțiunea A litera (d) punctul (i)

1. Proiecte care vizează reducerea impactului produselor chimice (inclusiv al nanomaterialelor și produselor biocide) asupra mediului sau sănătății umane printr-o utilizare mai sigură și mai durabilă a produselor chimice sau prin reducerea la minimum a expunerii la produsele chimice toxice din produse sau din mediu, prin înlocuirea lor cu substanțe mai sigure sau cu soluții nechimice.
2. Proiecte de îmbunătățire a utilizării datelor de monitorizare chimică (de exemplu, monitorizarea mediului înconjurător, biomonitorizarea umană, monitorizarea produselor, monitorizarea aerului interior) în ceea ce privește protecția sănătății umane și a mediului, prin punerea la dispoziție de date de monitorizare chimică, accesibile, comparabile și interoperabile, permițând corelarea lor cu monitorizarea sănătății umane și a mediului înconjurător și evaluarea expunerilor rezultate din amestecuri chimice pe diferite căi de expunere.

Zgomotul ambiental — anexa III secțiunea A litera (d) punctul (ii)

La această rubrică se va acorda prioritate proiectelor din zonele urbane în vederea îmbunătățirii situației pentru un număr maxim de persoane.

1. Proiecte care au în vedere introducerea de **scheme permanente pentru zonele cu nivel scăzut de emisie de zgomot (LEZ) în zonele urbane**, permițând doar vehiculele propulsate electric sau aplicând alte abordări LEZ împotriva zgomotului, la fel de eficiente.
2. Proiecte **în interiorul zonelor urbane dens populate** care vizează reducerea **zgomotului generat de drumuri și de alte infrastructuri de transport** prin intermediul utilizării suprafețelor cu un nivel de zgomot redus, având costuri pe ciclul de viață comparabile cu cele ale suprafețelor standardizate și asigurând, în același timp, o reducere semnificativă a zgomotului ambiental.

Accidentele industriale — anexa III secțiunea A litera (e) punctul (iii)

Proiecte care vizează facilitarea punerii în aplicare a **Directivei Seveso III** (Directiva 2012/18/UE) privind controlul pericolelor majore care implică substanțe periculoase prin elaborarea unor instrumente metodologice pentru **cartografierea riscurilor**, inclusiv a riscurilor de mediu, precum și pentru **abordarea efectelor de domino**.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE (JO L 396, 30.12.2006, p. 1).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide (JO L 167, 27.6.2012, p. 1).

⁽³⁾ Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestiunea zgomotului ambiental (JO L 189, 18.7.2002, p. 12).

⁽⁴⁾ Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului (JO L 197, 24.7.2012, p. 1).

Anexa III la Regulamentul LIFE

(e) priorități tematice pentru calitatea aerului și emisii, inclusiv pentru mediul urban: activități de sprijin pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice pentru aer și emisii stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptea program de acțiune pentru mediu, în special:

- (i) abordări integrate pentru punerea în aplicare a legislației privind calitatea aerului;
- (ii) activități de sprijin pentru facilitarea respectării normelor Uniunii privind calitatea aerului și a normelor conexe privind emisiile atmosferice, inclusiv a Directivei 2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁾ (Directiva privind plafoanele naționale de emisie);
- (iii) activități de sprijin pentru o mai bună punere în aplicare a Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁾ (Directiva privind emisiile industriale), punând accentul în special pe îmbunătățirea procesului de definire și punere în aplicare a celor mai bune tehnici disponibile, asigurând accesul ușor al publicului la informații și îmbunătățind contribuția Directivei privind emisiile industriale la inovare.

Prioritatea tematică „calitatea aerului și emisii, inclusiv pentru mediul urban” se axează pe punerea în aplicare a legislației privind calitatea aerului și pe o abordare cuprinzătoare a problemelor ecologice urbane. Poluarea aerului rămâne cea mai gravă problemă de sănătate a mediului în Europa, cu o rată a mortalității de peste 10 ori mai mare decât cea datorată accidentelor rutiere, având, de asemenea, un impact semnificativ asupra ecosistemelor (de exemplu, 70 % din siturile Natura 2000 suferă de eutrofizare din cauza poluării aerului). Această problemă ar trebui abordată în conformitate cu viitoarea strategie a UE privind calitatea aerului pentru perioada până în 2030.

Directiva privind emisiile industriale este un instrument-cheie pentru prevenirea și controlul poluării din sursele punctuale de mari dimensiuni. Experiența legată de punerea în aplicare a Directivei privind emisiile industriale (și a directivei anterioare, Directiva IPPC) a permis identificarea unor nevoi suplimentare în ceea ce privește informarea publicului și introducerea de tehnici emergente.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor proiecte:

Legislația privind calitatea aerului și Directiva privind plafoanele naționale de emisii (Directiva NEC) — anexa III secțiunea A litera (e) punctele (i)-(ii)

Sub rezerva existenței unei dispoziții explicite contrare, proiectele privind calitatea aerului ar trebui să se axeze, în general, pe zonele urbane pentru a acoperi un număr cât mai mare de persoane.

1. **Proiecte locale și regionale în materie de energie** care abordează calitatea aerului și reducerea emisiilor în **punctele critice** de particule în suspensie (PM) atmosferice din zonele cu un **nivel ridicat de utilizare a instalațiilor de încălzire prin ardere de cărbuni sau de biomasă**.
2. Proiecte care contribuie la aplicațiile de **ardere de biomasă de calitate înaltă** și la utilizarea lor corectă, inclusiv în regiunile montane (cum ar fi utilizarea tehnologiilor cu nivel ultra-scăzut de praf, o eficiență ridicată, o ardere curată, tehnologii de control și stocarea căldurii).
3. **Proiecte de mobilitate sustenabilă** pentru componentele care sunt esențiale pentru respectarea standardelor privind calitatea aerului și care se concentrează pe metode de autopropulsie realiste, mai puțin poluante, pe utilizarea vehiculelor electrice sau cu nivel foarte scăzut de emisii de dioxid de carbon ⁽³⁾, astfel cum este prevăzut în programul de lucru al Orizont 2020, pe utilizarea combustibililor alternativi ecologici, pe programele inovatoare de postechipare a mijloacelor de transport public, pe tehnologiile alternative de transmisie, cum ar fi electromobilitatea și mobilitatea pe bază de hidrogen, precum și pe punerea în aplicare a zonelor cu nivel scăzut de emisii de zgomot și a schemelor de percepere a taxelor de drum prin intermediul criteriilor de acces avansate și a etichetelor aplicate produselor de consum ⁽⁴⁾ (marile zone metropolitane), precum și pe utilizarea de platforme logistice inovatoare pentru livrarea de marfă „pe ultimul kilometru”.
4. **Proiecte de reducere a emisiilor de amoniac și de particule în suspensie din agricultură** pentru a sprijini punerea în aplicare a Codului de bune practici CEE-ONU actualizat pentru reducerea emisiilor de amoniac și de particule în suspensie în agricultură.

⁽¹⁾ Directiva 2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2001 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici (JO L 309, 27.11.2001, p. 22).

⁽²⁾ Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (JO L 334, 17.12.2010, p. 17).

⁽³⁾ Vehicule cu emisii foarte scăzute de dioxid de carbon, în sensul programului de lucru Orizont 2020.

⁽⁴⁾ Produsele avute în vedere ar putea fi automobile, precum și vehicule motorizate pe două roți și trei roți.

Directiva privind emisiile industriale — anexa III secțiunea A litera (e) punctul (iii)

Proiecte de dezvoltare și testare a **tehnichilor de prevenire și reducere a poluării**, menționate în Directiva privind emisiile industriale drept tehnici emergente.

Mediul urban — anexa III secțiunea A litera (e)

Proiecte de punere în aplicare a **politicilor integrate și cuprinzătoare pentru planificarea și proiectarea urbană sustenabile** prin intermediul unor abordări inovatoare în ceea ce privește transportul public urban și mobilitatea, clădirile sustenabile, eficiența energetică sau conservarea biodiversității urbane.

3.2. Domeniul prioritar „natură și biodiversitate”

În conformitate cu articolul 11 litera (a) din Regulamentul LIFE, temele de proiecte corespunzătoare acestui domeniu prioritar, precum și prioritățile tematice aferente menționate în anexa III la Regulamentul LIFE urmăresc, în special, obiectivul specific privind „contribuția la dezvoltarea și punerea în aplicare a politicii și a legislației Uniunii Europene în domeniul naturii și biodiversității, inclusiv a strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020 și a Directivei 92/43/CEE a Consiliului ⁽¹⁾ și a Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁾, în special prin **aplicarea, dezvoltarea, testarea și demonstrarea de abordări, bune practici și soluții**”. Prin urmare, proiectele din acest domeniu prioritar pot pune în aplicare abordările, cele mai bune practici și soluțiile existente sau pot dezvolta, testa și demonstra noi abordări, practici optime și soluții. Cu toate acestea, în ceea ce privește proiectele care se încadrează în prioritatea tematică privind **biodiversitatea, se va acorda prioritate, în general, proiectelor-pilot și celor demonstrative**, cu excepția cazului în care se prevede altfel în respectiva temă de proiect.

LIFE a fost un instrument esențial de sprijinire a punerii în aplicare a Directivei privind păsările și a Directivei privind habitatele în ultimii 20 de ani. Acest mic program a fost esențial și, în unele cazuri, de importanță crucială pentru a asigura instituirea rețelei Natura 2000. Colegiuitorii și-au exprimat dorința clară ca LIFE să continue să se concentreze asupra acestui aspect strategic, în special într-un moment în care este necesar ca toate statele membre să asigure o stare favorabilă de conservare a tuturor habitatelor și speciilor. În majoritatea cazurilor, acest lucru se poate realiza doar printr-o gestionare activă a siturilor și a conectivității acestora sau a speciilor respective. Din acest motiv, domeniul prioritar LIFE „natură și biodiversitate” va continua să își concentreze resursele limitate asupra siturilor Natura 2000 pentru a asigura îndeplinirea integrală a angajamentelor în ceea ce privește obiectivul 1 din strategia în domeniul biodiversității. În același timp, ca urmare a experienței pozitive a programului LIFE+, LIFE 2014-2020 va promova proiectele privind biodiversitatea care vizează, în principal, testarea și demonstrarea de noi modalități de abordare a preocupărilor mai vaste referitoare la biodiversitate. LIFE natură și LIFE biodiversitate sunt menite să se completeze reciproc.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(a) priorități tematice pentru natură: activități pentru punerea în aplicare a Directivelor 92/43/CEE și 2009/147/CE, în special:

- (i) activități care urmăresc îmbunătățirea stadiului de conservare al habitatelor și al speciilor, inclusiv al speciilor și habitatelor marine, și a speciilor de păsări care prezintă interes pentru Uniune;
- (ii) activități în sprijinul seminariilor biogeografice ale rețelei Natura 2000;
- (iii) abordări integrate pentru punerea în aplicare a cadrelor de acțiune prioritare.

Următoarele teme de proiecte care contribuie la obiectivul 1 al strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020 pentru a pune în aplicare pe deplin Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele sunt considerate prioritare:

1. Proiectele menite să îmbunătățească stadiul de conservare al tipurilor de habitate sau al speciilor (inclusiv speciile de păsări) de interes comunitar ⁽³⁾, care vizează **siturile Natura 2000** propuse sau prevăzute pentru respectivele tipuri de habitate sau specii;
2. Proiectele menite să îmbunătățească stadiul de conservare al tipurilor de habitate din siturile Natura 2000 sau al speciilor (inclusiv speciile de păsări) de interes comunitar, cu condiția ca **stadiul acestora să nu fie „favorabil/sigur și nu se află în declin” sau „necunoscut”** conform celor mai recente evaluări generale pe care statele membre le-au prezentat la nivelul geografic relevant, în conformitate cu articolul 17 din Directiva privind habitatele, sau celor mai recente evaluări, în conformitate cu articolul 12 din Directiva privind păsările și cu evaluările păsărilor la nivelul UE;

⁽¹⁾ Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).

⁽²⁾ Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 20, 26.1.2010, p. 7).

⁽³⁾ Trimiterea la sintagma „de interes comunitar” utilizată în acest context va fi interpretată drept „de interes pentru Uniune”.

3. Proiecte care pun în aplicare una sau mai multe **acțiuni** prevăzute în **Cadrul de acțiune prioritară (CAP)**, actualizat de statele membre, sau acțiuni concrete identificate, recomandate sau convenite în cadrul seminarelor biogeografice Natura 2000;
4. Proiecte care abordează **componenta marină** a punerii în aplicare a Directivei privind habitatele și a Directivei privind păsările și dispozițiile conexe privind utilizarea acestora în conformitate cu Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin, descriptorul 1, în special în cazul în care astfel de proiecte se axează pe una sau mai multe dintre următoarele acțiuni:
  - (a) completarea și finalizarea inventarelor naționale pentru înființarea rețelei de situri marine *offshore* Natura 2000;
  - (b) refacerea și gestionarea siturilor marine Natura 2000, inclusiv pregătirea și punerea în aplicare a planurilor de administrare a siturilor;
  - (c) acțiuni care abordează conflictele referitoare la specii, habitat sau sit dintre conservarea mediului marin și pescari sau alți „utilizatori marini”, precum și acțiuni care combină măsurile de conservare cu o utilizare sustenabilă a siturilor Natura 2000;
  - (d) abordări demonstrative sau inovatoare pentru a evalua sau a monitoriza impactul activităților umane asupra habitatelor și speciilor marine critice, ca un instrument de ghidare a măsurilor active de conservare.
5. Proiecte care vizează îmbunătățirea stadiului de conservare a tipurilor de habitate sau a speciilor de interes comunitar (inclusiv a speciilor de păsări), acțiuni care corespund **acțiunilor** identificate în planurile de acțiune privind habitatele sau speciile la nivel național sau la nivelul UE;
6. Proiecte care vizează **speciile alogene invazive**, în cazul în care acestea sunt susceptibile să deterioreze stadiul de conservare al speciilor (inclusiv păsările) sau tipurile de habitate de interes comunitar în sprijinul rețelei Natura 2000.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(b) priorități tematice pentru biodiversitate: activitățile pentru punerea în aplicare a strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020, în special:

(i) activități care urmăresc să contribuie la atingerea obiectivului specific 2;

(ii) activități care urmăresc să contribuie la atingerea obiectivelor 3, 4 și 5.

Următoarele teme de proiecte se axează pe punerea în aplicare a obiectivelor 2, 3, 4 și 5 din strategia în domeniul biodiversității pentru 2020, în măsura în care acestea pot fi finanțate în cadrul programului LIFE.

Se va acorda prioritate temelor de proiecte enumerate mai jos:

1. Proiectele care vizează punerea în practică a obiectivului specific 2 din strategia în domeniul biodiversității, prin integrarea unor acțiuni pentru menținerea și ameliorarea ecosistemelor și a serviciilor aferente în activitățile din sectoarele public sau privat, **prin stabilirea unei infrastructuri verzi și albastre, precum și prin refacerea ecosistemelor degradate**. Proiectele ar trebui să testeze și să aplice abordări menite să:
  - (a) cartografieze și să evalueze ecosistemele, inclusiv ecosistemele marine și serviciile acestora, pentru a contribui la o stabilire a priorităților pentru refacere, infrastructura verde sau albastră sau nicio pierdere netă;
  - (b) refacă ecosistemele, inclusiv ecosistemele costiere și marine, precum și serviciile acestora, prin aplicarea cadrului prioritar de refacere;
  - (c) elaboreze metodologii pentru evaluarea și plata serviciilor ecosistemice (inclusiv serviciile materiale și nemateriale); sau
  - (d) pună în aplicare scheme inovatoare de gestionare care să abordeze, în special, servicii ecosistemice legate de apă, care ar putea oferi mecanisme de finanțare potențiale pentru a realiza obiective specifice ale strategiei în domeniul biodiversității și pentru a contribui la obiectivele prevăzute în Directiva-cadru privind apa și Directiva privind inundațiile.

2. Proiectele de punere în aplicare a acțiunilor care vizează **speciile alogene invazive** [în cadrul obiectivului specific 5 din strategia în domeniul biodiversității sau în vederea contribuției la atingerea nivelului de protecție stabilit în descriptorul 2 – specii alogene din Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin ⁽¹⁾] prin acțiuni de testare și aplicare a abordărilor, în vederea:

- (a) prevenirii introducerii speciilor alogene invazive, în special prin abordarea căilor de introducere neintenționată;
- (b) instituirii unui sistem de avertizare timpurie și de reacție rapidă; și
- (c) eradicării sau controlării speciilor alogene invazive pe o scară spațială corespunzătoare.

Proiectele vor aborda, datorită acțiunilor lor, cele trei etape (prevenire, avertizare timpurie și reacție rapidă, eradicare/control) într-un cadru cuprinzător sau, în cazul în care una dintre etape a fost deja abordată, acțiunile lor vor fi cel puțin introduse în mod clar într-un cadru mai extins care conectează toate cele trei etape. Proiectele ar trebui să fie instituite pentru a îmbunătăți sau a introduce noi cadre tehnice, administrative sau juridice la nivelul relevant; acestea ar trebui să aibă în vedere să împiedice speciile alogene invazive să se stabilească și mai mult în UE.

3. Proiecte care vizează **specii amenințate** care nu sunt incluse în anexele la Directiva privind habitatele, dar au statutul de „**specie amenințată cu dispariția**” sau **mai defavorabil** în listele roșii europene (http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm) sau în Lista roșie IUCN pentru speciile care nu sunt cuprinse în listele roșii europene (<http://www.iucnredlist.org/>).

4. Proiectele-pilot sau demonstrative care utilizează **metode inovatoare de finanțare directă sau indirectă** (inclusiv parteneriatele publice și cele private, instrumente fiscale, compensările biodiversității etc.) pentru activitățile legate de biodiversitate în sectoarele public și privat.

5. Proiectele-pilot sau demonstrative care testează și ulterior pun în aplicare acțiuni de infrastructură verde axate pe:

- (a) tehnologii inovatoare și dezvoltarea și aplicarea standardelor tehnice referitoare la acestea;
- (b) conservarea sau refacerea ecosistemelor în beneficiul sănătății umane; sau
- (c) tehnologii eficiente din punctul de vedere al costurilor și metode care să reducă la minimum impactul infrastructurilor energetice și de transport existente asupra biodiversității, prin consolidarea funcționalității ecosistemelor conectate spațial.

3.3. Domeniul prioritar „guvernanță și informare în domeniul mediului”

În conformitate cu articolul 12 litera (a) din Regulamentul LIFE, temele de proiecte corespunzătoare acestui domeniu prioritar, precum și prioritățile tematice enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE urmăresc realizarea obiectivului specific privind „promovarea sensibilizării publicului în probleme de mediu, inclusiv atragerea de sprijin din partea publicului și a părților interesate pentru elaborarea politicii Uniunii în domeniul mediului și promovarea cunoștințelor privind dezvoltarea durabilă și de noi modele de consum sustenabil”.

Anexa III la Regulamentul LIFE

Domeniul prioritar „guvernanță și informare în domeniul mediului”:

- (a) campanii de informare, comunicare și sensibilizare în conformitate cu prioritățile celui de al șaptelea program de acțiune pentru mediu;
- (b) activități care să sprijine asigurarea unui proces de controlare eficient, precum și măsuri de promovare a respectării reglementărilor în contextul legislației Uniunii în domeniul mediului, precum și în sprijinul unor sisteme și instrumente de informare privind punerea în aplicare a legislației Uniunii în domeniul mediului.

Campanii de informare, comunicare și sensibilizare — anexa III secțiunea C litera (a)

Domeniul geografic de aplicare a campaniilor de informare, comunicare și sensibilizare va fi luat în considerare la evaluarea valorii adăugate europene a proiectelor propuse.

⁽¹⁾ Punctul 2 din anexa I la Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin.

Apă

1. Sensibilizarea cu privire la **obligățiile și oportunitățile prevăzute de Directiva-cadru privind apa**, vizând autoritățile și alți actori care pot contribui la identificarea unor soluții eficiente din punctul de vedere al costurilor care pot fi incluse în planurile de management al bazinelor hidrografice și privind protecția împotriva inundațiilor, managementul sedimentelor, energia hidroelectrică, navigația, transportul, amenajarea spațială, industria chimică și agricultura.
2. Proiecte de dezvoltare și testare a unor **politici de tarificare a apei** pe baza unor abordări inovatoare, în care principiul „risipitorul plătește” (*over-user pays*) se adaugă la principiul „poluatorul plătește” (*polluter pays*), definind obiective de eficiență clare și măsurabile pentru fiecare domeniu de activitate la nivel corespunzător.
3. Proiecte menite să inițieze **scheme de curățare a mărilor și a plajelor** ca mijloc de sensibilizare cu privire la impactul deșeurilor din mediul marin și, prin urmare, de sensibilizare cu privire la aspectele legate de protecția mediului marin care sunt vizate de Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin.
4. Sensibilizarea cu privire la **obligățiile și oportunitățile prevăzute de Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin** (altele decât privind deșeurile din mediul marin, a se vedea punctul 3 de mai sus), vizând autoritățile și alte părți interesate, în special din sectorul maritim și cel al pescuitului, care pot contribui la identificarea soluțiilor eficiente din punctul de vedere al costurilor spre a fi incluse în strategiile marine și în programele de măsuri în vederea realizării unei „stări ecologice bune”, în conformitate cu cei 11 descriptori stabiliți în anexa I la Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin.
5. Proiecte în care părțile interesate și autoritățile colaborează **la nivel transnațional** peste granițele jurisdicțiilor naționale cu privire la punerea în aplicare a **strategiilor privind bazinele maritime**.

Deșeuri

1. Sensibilizarea și formarea cu privire la **eliminarea treptată a depozitării deșeurilor reciclabile sau recuperabile** (pentru a limita depozitarea la deșeuri reziduale, și anume, nereciclabile și nerecuperabile).
2. Campanii de informare care să sensibilizeze publicul și să încurajeze modificările comportamentale cu privire la principalele aspecte legate de deșeuri, cu accent pe **reducerea deșeurilor, în special în ceea ce privește deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) și deșeurile din plastic**.

Utilizarea eficientă a resurselor, inclusiv solurile și pădurile, și economia verde și circulară

1. Sensibilizarea și dezvoltarea de materiale de orientare pentru **utilizatorii europeni de resurse genetice**, în special pentru cercetători și IMM-uri, pentru a facilita respectarea cerințelor din Regulamentul privind accesul și distribuirea beneficiilor, precum și activități de sprijin pentru colecțiile europene de resurse genetice, de exemplu, pentru a îmbunătăți organizarea și documentarea probelor.
2. Campanii de sensibilizare care să promoveze consumul sustenabil, cu accent pe **deșeurile alimentare și depozitarea optimă a alimentelor**.
3. Campanii de sensibilizare care să promoveze consumul sustenabil, cu accent pe **ocuparea solului și resursele funciare**.
4. Campanii de sensibilizare și de informare cu privire la intervenția activă (atât intervenții active, cât și sensibilizare generală) referitoare la **beneficiile economice și financiare ale utilizării eficiente a resurselor, inclusiv a solurilor**.
5. Campanii de consolidare a capacității pentru a permite **coordonarea și îndrumarea cu privire la păduri și informarea privind incendiile forestiere relevante la nivelul UE**. Proiectele ar trebui să vizeze coordonarea informațiilor privind incendiile forestiere naționale sau transnaționale referitoare la emisiile rezultate din incendiile forestiere, evaluarea pagubelor provocate de incendii, inclusiv îndrumare cu privire la utilizarea eficientă a resurselor din punctul de vedere al costurilor pentru prevenirea incendiilor forestiere și a suprafețelor arse, în special în siturile Natura 2000. De asemenea, acestea ar trebui să ofere orientări cu privire la o abordare comună la nivelul Uniunii.

Calitatea aerului și emisiile, inclusiv în mediul urban

1. Sensibilizarea și formarea privind **calitatea aerului în zonele urbane și efectele sale asupra sănătății** atunci când oamenii și ecosistemele sunt expuse la niveluri ridicate de poluanți.
2. Sensibilizare prin promovarea sistemelor de monitorizare și evaluare cu costuri scăzute pentru calitatea aerului.
3. Dezvoltarea și demonstrarea de sisteme integrate care furnizează **acces ușor la informațiile publice** cu privire la instalațiile industriale, inclusiv permise, date referitoare la emisii și rapoarte de inspecție.

Mediu și sănătate, inclusiv produse chimice și zgomot ambiental

1. Sensibilizarea cetățenilor și a consumatorilor în legătură cu **informațiile privind pericolele pe care le prezintă produsele chimice în articole**.
2. Sensibilizarea cetățenilor și a consumatorilor cu privire la **utilizarea în siguranță a produselor chimice în produsele care poartă o etichetă de avertizare de siguranță**.
3. Sensibilizarea întreprinderilor (importatori, producători, utilizatori din aval, distribuitori, inclusiv IMM-uri) cu privire la **sarcinile acestora, în conformitate cu Regulamentul REACH**, de a notifica prezența substanțelor care prezintă motive de îngrijorare deosebită în articolele pe care le produc sau importă și/sau cu privire la sarcinile întreprinderilor, în conformitate cu regulamentele privind produsele biocide, în ceea ce privește articolele tratate.
4. Campanii de comunicare cu privire la **datele referitoare la zgomotul ambiental și la efectele zgomotului asupra sănătății** populației, în conformitate cu Directiva privind zgomotul ambiental.

Natură și biodiversitate

1. Campanii de sensibilizare la nivel național sau transnațional al căror obiectiv este sensibilizarea cu privire la rețeaua **Natura 2000**. Campaniile ar trebui concepute pentru a asigura o schimbare semnificativă în ceea ce privește sensibilizarea cu privire la valorile naturale (inclusiv serviciile ecosistemice) pentru care a fost instituită rețeaua Natura 2000 și, eventual, pentru a conduce la schimbări comportamentale pozitive la nivelul unei părți semnificative a publicului-țintă și/sau a sectorului social, administrativ sau economic.
2. Campanii de sensibilizare cu privire la **carnivorele mari** la nivelul populației de specii relevante.
3. Campanii de informare și de sensibilizare la nivel național și transnațional privind **strategia UE în domeniul biodiversității**, în scopul creșterii gradului de sensibilizare și de înțelegere din partea cetățenilor și a principalelor părți interesate, printre care factorii de decizie, întreprinderile și autoritățile locale, regionale sau naționale, cu privire la scopurile și obiectivele strategiei.
4. Campanii de sensibilizare naționale și transnaționale privind **speciile alogene invazive (SAI)** care vizează publicul larg și principalele părți interesate, printre care factorii de decizie, întreprinderile și autoritățile locale, regionale sau naționale.
5. Campanii de sensibilizare cu privire la **infrastructura verde**, vizând principalele grupuri de părți interesate, precum și promovarea bunelor practici și/sau îmbunătățirea procesului de generare, analiză și difuzare a datelor spațiale și tehnice pentru punerea în aplicare a infrastructurii verzi.

Guvernanță și aplicare

1. Sensibilizare și formare cu privire la **accesul la justiție în domeniul mediului**, inclusiv cu privire la modul în care se pot asigura și măsura eficiența și eficacitatea procedurilor de control jurisdicțional pentru organismele judiciare responsabile cu administrarea justiției, administrațiile publice și avocații pentru interes public.
2. Sensibilizare cu privire la **Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător (DRM)** pentru operatorii industriali, evaluatorii de pierderi, experții în evaluarea riscurilor, autoritățile competente descentralizate (în statele membre în care desemnarea autorităților competente se realizează la nivel local sau regional) și ONG-urile de mediu, în ceea ce privește drepturile și obligațiile fiecărui grup de părți interesate.
3. Sensibilizarea și dezvoltarea de materiale de îndrumare pentru cercetători, IMM-uri și organisme publice, cum ar fi **utilizatorii europeni de resurse genetice**, pentru a facilita respectarea cerințelor din Regulamentul privind accesul și distribuirea beneficiilor, precum și pentru a elabora activități de sprijin pentru colecțiile europene de resurse genetice, pentru a îmbunătăți organizarea și documentarea probelor.

Activități care sprijină asigurarea unui proces de controlare eficient, precum și măsuri de promovare a respectării reglementării — anexa III secțiunea C litera (b)

Aplicare, inspecții și supraveghere

1. Proiecte care vizează creșterea **eficienței și eficacității inspecțiilor și supravegherii în domeniul mediului**, prin:
  - aplicarea de criterii de risc într-un mod strategic, în scopul de a aprecia, a evalua și a atenua cele mai grave tipuri de nerespectare a legislației UE în domeniul mediului;
  - stimularea cooperării și a coordonării dintre diferitele organisme de inspecție și supraveghere pentru a raționaliza și a optimiza utilizarea resurselor de inspecție și supraveghere;

- crearea și utilizarea de evidențe electronice ale activităților de inspecție și de supraveghere, cu scopul de a permite măsurarea și evaluarea mai ușoare ale eficienței și eficacității acestei activități; și/sau
- optimizarea comunicării și diseminarea publică activă a rezultatelor activității de inspecție și supraveghere.

2. Proiecte care vizează creșterea eficienței și eficacității activităților menite să **combată infracțiunile de mediu**, prin:

- încurajarea schimbului de experiență și de bune practici între organismele publice responsabile cu investigarea, urmărirea penală și judecarea infracțiunilor de mediu;
- optimizarea schimbului de informații și de alte date între organismele publice responsabile cu investigarea infracțiunilor de mediu, în special a infracțiunilor care implică deplasări transfrontaliere de deșeuri, viața sălbatică și comerțul cu lemn sau produse chimice, inclusiv formarea ofițerilor însărcinați cu aplicarea legii, a unităților de investigare financiară, a agenților vamali, a ofițerilor de poliție care se ocupă de infracțiunile de mediu, a procurorilor și a magistraților.

Schimbul de bune practici

1. Proiecte care sprijină schimbul de bune practici și dezvoltarea aptitudinilor **administratorilor de situri Natura 2000**, ca urmare a recomandărilor primite în cadrul noilor seminarii biogeografice Natura 2000.
2. Proiecte care vizează dezvoltarea și sprijinirea rolului **rețelelor de voluntari** cu scopul de a asigura contribuția pe termen lung a acestora la gestionarea activă a rețelei Natura 2000.
3. Proiecte care consolidează **integrarea știință-politică** prin intermediul transferării de rezultate și/sau bune practici, pentru a furniza o bază tehnică solidă pentru susținerea REACH, a Regulamentului privind metodele de testare ⁽¹⁾ sau a altor **acte legislative privind produsele chimice** și a **Directivei privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice** ⁽²⁾.
4. Proiecte de promovare a schimbului de bune practici în domeniul **legislației privind calitatea aerului**, axate pe monitorizare și modelare, inventarele de emisii, practicile de gestiune, atribuirea sursei, schimbul de informații, coordonare și sprijin.
5. Schimbul de cunoștințe și de bune practici cu privire la **achizițiile publice ecologice** dintre autoritățile publice, care acoperă cel puțin două dintre următoarele elemente: elemente ecologice în documentația de licitație; evaluarea verificării criteriilor ecologice; costurile și beneficiile achizițiilor ecologice; depunerea de eforturi împreună cu furnizorii existenți pentru a reduce impactul asupra mediului și costurile contractelor deja atribuite; monitorizarea activităților achizițiilor publice ecologice; consultarea pieței; informații privind disponibilitatea pe piață; crearea și funcționarea organismelor centrale de achiziție cu anumite competențe privind achizițiile publice ecologice.

Promovarea soluționării extrajudiciare a litigiilor

1. Proiecte care vizează promovarea **soluționării extrajudiciare a litigiilor** ca mijloc de identificare a soluțiilor amiabile și eficiente referitoare la litigiile din domeniul mediului, de exemplu prin activități și evenimente care vizează formarea de specialiști sau schimbul de bune practici și de experiență cu privire la utilizarea medierii în domeniul mediului.

4. STABILIREA UNEI LEGĂTURI ÎNTRE OBIECTIVELE GENERALE PENTRU SUBVENȚIILE PENTRU ACȚIUNE ÎN CADRUL SUBPROGRAMULUI PENTRU POLITICI CLIMATICE

Prioritățile tematice și temele de proiecte nu sunt prevăzute ca parte din subvențiile pentru acțiuni puse în aplicare în cadrul subprogramului pentru politici climatice. Cu toate acestea, în conformitate cu obiectivul general al Regulamentului LIFE, și anume, de a îmbunătăți dezvoltarea, punerea în aplicare și aplicarea politicii și a legislației Uniunii Europene în domeniul climei, precum și de a conferi valoare adăugată, în conformitate cu cerințele UE, punerea în aplicare a subvențiilor pentru acțiuni va fi corelată cu cele trei domenii prioritare – „atenuarea schimbărilor climatice”, „adaptarea la schimbările climatice” și „guvernanța și informarea în domeniul climei” – precum și cu obiectivele specifice prevăzute la articolele 14-16 din Regulamentul LIFE.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 440/2008 al Comisiei din 30 mai 2008 de stabilire a metodelor de testare în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) (JO L 142, 31 mai 2008, p. 1).

⁽²⁾ Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice (JO L 276, 20 octombrie 2010, p. 33).

Programul LIFE va contribui la transformarea Uniunii într-o societate cu emisii reduse de dioxid de carbon, o parte centrală a pachetului privind clima și energia din cadrul Strategiei Europa 2020. Tehnologiile emergente de atenuare a schimbărilor climatice vor fi facilitate prin inițiative-pilot extinse și demonstrare integratoare. Politica UE în domeniul climei va fi strâns legată de impulsurile și inițiativele locale și va prezenta exemple de abordări noi și îmbunătățite pentru a pune în aplicare tranziția. De asemenea, va fi dezvoltată punerea în aplicare a contabilizării emisiilor de gaze cu efect de seră și a atenuării schimbărilor climatice în sectorul exploatarea terenurilor⁽¹⁾. În cele din urmă, LIFE va sprijini punerea în aplicare a strategiei UE de adaptare la schimbările climatice pentru a contribui la o Uniune mai rezistentă la schimbările climatice⁽²⁾.

Pe baza acestor considerente, politica UE actuală și viitoare ar putea fi sprijinită de cereri care abordează următoarele domenii:

- sprijinul pentru punerea în aplicare a strategiilor de adaptare. Acesta ar include evaluările specifice privind vulnerabilitatea la nivel regional sau transfrontalier, cu accent pe zonele extrem de vulnerabile, astfel cum au fost identificate în Strategia UE privind adaptarea, cum ar fi zonele urbane, zonele de coastă, de munte și insulare, ecosistemele marine, zonele predispuse la secetă sau bazinele hidrografice, precum și punerea în aplicare a abordărilor de adaptare inovatoare, pregătirea planurilor de investiții specifice;
- sprijinul pentru introducerea societății post dioxid de carbon. Pionierii și modelele de urmat sunt importante pentru a ghida procesul de tranziție către economiile și societățile cu emisii reduse de dioxid de carbon. Numeroase tehnologii, stiluri de viață sau modele de guvernare sunt testate în grupuri sociale, comunități mici, de către inovatori, înainte ca acestea să fie aplicate pe scară largă. Sprijinul pentru punerea în aplicare de noi abordări (orașe sau regiuni model) pentru producția, consumul și guvernarea cu impact transformațional ar trebui să reflecte pe deplin obiectivele pachetului UE privind clima și energia sau obiectivele cuprinse în Foaia de parcurs 2050. Pentru a reuși, tehnologiile cu emisii reduse de dioxid de carbon existente ar trebui examinate, de asemenea, în ceea ce privește obstacolele netehnologice care împiedică pătrunderea pe piață;
- demonstrarea la nivel regional sau subregional a strategiilor cu emisii reduse de dioxid de carbon sau a planurilor de gestionare privind exploatarea terenurilor. Aceasta ar include integrarea unei serii de măsuri de reducere a emisiilor și de utilizare eficientă a resurselor între sectoare și utilizarea unei serii de măsuri de stimulare a schimbării comportamentului. Sprijinul acordat dezvoltării practicilor de gestionare a terenurilor care au un impact asupra emisiilor și absorbțiilor emisiilor, de exemplu, ca măsuri de completare a măsurilor sprijinite în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene.

5. METODOLOGIA TEHNICĂ PENTRU PROCEDURA DE SELECȚIE A PROIECTELOR ȘI CRITERIILE DE SELECȚIE ȘI DE ATRIBUIRE A SUBVENȚIILOR [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (D) DIN REGULAMENTUL LIFE]

În continuare sunt descrise metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor și, în cazul subvențiilor, principalele criterii specifice de eligibilitate⁽³⁾ și de atribuire, în conformitate cu articolele 2 și 19 din Regulamentul LIFE. Întrucât metodologia și criteriile sunt, în esență, identice pentru aceleași tipuri de proiecte în cadrul ambelor subprograme, se face trimitere explicită la unul dintre subprograme numai în cazul în care există diferențe.

Pentru toate tipurile de subvenții, utilizarea complementară și optimă a finanțării UE, inclusiv a finanțării pentru activități complementare din partea altor instrumente financiare ale Uniunii, astfel cum este prevăzut la articolul 8 din Regulamentul LIFE, va fi evaluată și luată în considerare în criteriul de atribuire „valoarea adăugată a UE: alte aspecte”. Pentru a evita suprapunerile nedorite, solicitantii trebuie să expună motivele pentru care au ales să solicite finanțare LIFE și nu alte finanțări din partea Uniunii, în cazul în care acestea ar putea sprijini, de asemenea, proiecte sau acțiuni similare.

Proiectele finanțate într-un domeniu prioritar, care ar putea submina obiectivele de mediu sau climatice într-un alt domeniu prioritar nu vor fi finanțate, cu excepția cazului în care impactul acestora este explicat și justificat în mod clar în propunere, iar posibilele alternative și măsuri de atenuare și de adaptare au fost corect planificate, dacă este cazul.

⁽¹⁾ Decizia nr. 529/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind normele de contabilizare și planurile de acțiune referitoare la emisiile și absorbțiile de gaze cu efect de seră care rezultă din activitățile legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură și privind informațiile referitoare la acțiunile aferente activităților respective (JO L 165, 18.6.2013, p. 80).

⁽²⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice [COM(2013) 216 final].

⁽³⁾ Sensul termenului „selecție” de la articolul 24 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul LIFE include sensul termenului „eligibilitate” de la articolul 19 din Regulamentul LIFE și de la articolul 131 din Regulamentul financiar.

Informațiile suplimentare vor fi furnizate în cerere și în orientările de evaluare, care vor fi publicate odată cu cererile de propuneri. Fără a aduce atingere Regulamentului LIFE și alocărilor naționale orientative și pentru a urmări simplificarea procedurilor administrative, metodologia tehnică pentru selecția proiectului ar putea face obiectul adaptării și raționalizării în fiecare cerere anuală de propuneri.

Pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu, altele decât proiectele integrate, alocările naționale orientative au fost stabilite pe baza anexei I la Regulamentul LIFE și a datelor disponibile în decembrie 2013 pentru perioada acoperită de prezentul proiect de lucru multianual. Acestea vor fi utilizate în clasificarea proiectelor.

În cazul unei majorări sau reduceri cu 10 % sau mai mult a unuia dintre criteriile enumerate în anexa I, pentru unul dintre statele membre sau în cazul în care un nou stat membru aderă la Uniunea Europeană, aceasta va fi considerată o modificare semnificativă a bazei de calculare. În cazul unei modificări semnificative, alocările naționale orientative vor fi recalulate pentru toate statele membre pentru perioada rămasă. Înainte de fiecare cerere, Comisia va verifica dacă a avut loc o schimbare semnificativă.

Alocările naționale orientative pentru perioada 2014-2017 pentru proiecte, altele decât cele integrate, în cadrul subprogramului pentru mediu

Stat membru	% din buget	Stat membru	% din buget	Stat membru	% din buget	Stat membru	% din buget
BE	2,05	EL	3,27	LT	1,02	PT	2,51
BG	3,04	ES	9,33	LU	1,05	RO	4,29
CZ	2,03	FR	9,80	HU	2,42	SI	1,85
DE	10,82	HR	2,52	MT	0,90	SK	2,15
DK	1,61	IT	8,44	NL	2,94	FI	2,45
EE	1,20	CY	1,32	AT	1,85	SE	3,10
IE	1,43	LV	0,96	PL	6,37	UK	9,27

5.1. Subvenții pentru acțiuni

Se va asigura faptul că nu vor fi selectate propunerile solicitanților care trebuie să fie excluși sau care nu îndeplinesc criteriile generale de eligibilitate în temeiul articolului 131 din Regulamentul financiar.

De asemenea, propunerile trebuie să îndeplinească cerințele de admisibilitate (de exemplu, pentru unele proiecte depunerea cererii numai în format digital) și criteriile de eligibilitate [de exemplu, respectarea orientărilor privind eligibilitatea entităților israeliene și activitățile acestora în teritoriile ocupate de Israel din iunie 1967 pentru subvenții, premii și instrumente financiare finanțate de UE începând cu anul 2014 ⁽¹⁾], aplicabile tuturor subvențiilor LIFE pentru acțiuni, care vor fi, de asemenea, menționate în mod explicit în orientările de aplicare respective. Criteriile de eligibilitate aplicabile diferitelor tipuri de proiecte sunt menționate în secțiunea relevantă. Criteriile care se aplică în același mod diferitelor tipuri de proiecte vor fi menționate numai în secțiunea 5.1.1 [proiecte în temeiul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE].

În conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul LIFE, persoanele juridice constituite în afara Uniunii pot participa la proiectele menționate la articolul 18 din Regulamentul LIFE cu condiția ca beneficiarul care coordonează proiectul să aibă sediul în Uniune și ca activitatea care urmează a fi desfășurată în afara Uniunii să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul LIFE.

În conformitate cu articolul 7 din Regulamentul LIFE, cooperarea cu organizațiile internaționale relevante, precum și cu instituțiile și cu organismele acestora este posibilă în cursul punerii în aplicare a programului LIFE în cazul în care aceasta este necesară pentru atingerea obiectivelor generale prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE.

De asemenea, propunerile vor fi selectate dacă, pe baza documentelor justificative specifice legate de performanța solicitantului în anii precedenți, solicitanții pot demonstra

— capacitate operațională – solicitantul trebuie să aibă competențele și calificările profesionale necesare pentru finalizarea proiectului; și

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei nr. 2013/C-205/05 (JO C 205, 19.7.2013, p. 9).

- capacitate financiară – solicitantul trebuie să dețină surse stabile și suficiente de finanțare pentru a-și menține activitatea pe toată durata proiectului și pentru a contribui la finanțarea acestuia.

Articolul 131 din Regulamentul financiar se aplică selectării organismelor publice și a organizațiilor internaționale cu privire la capacitatea financiară a acestora.

5.1.1. Proiecte în temeiul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE

Selectarea proiectelor-pilot, a proiectelor demonstrative, a proiectelor de bune practici, precum și a proiectelor de informare, sensibilizare și diseminare, în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE, urmează aceeași metodologie tehnică pentru selectarea proiectelor și este supusă unor criterii de eligibilitate și de atribuire similare, astfel cum este subliniat în continuare.

5.1.1.1. Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor

Procedura de selecție a proiectului va fi organizată după cum urmează:

— Evaluarea propunerilor

Comisia și/sau agenția executivă va verifica conformitatea fiecărei propuneri cu criteriile de eligibilitate și de selecție și va evalua propunerile pe baza criteriilor de atribuire.

— Pregătirea unei „liste lungi preliminare” de propuneri

Comisia și/sau agenția executivă va ierarhiza propunerile eligibile pe baza calității acestora și în conformitate cu regula conform căreia minimum 55 % din resursele bugetare alocate proiectelor sprijinite prin intermediul subvențiilor de acțiune în cadrul subprogramului pentru mediu sunt alocate pentru conservarea naturii și a biodiversității [articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE]. Comisia și/sau agenția executivă va depune, de asemenea, toate eforturile pentru a se asigura că cel puțin 15 % din resursele bugetare destinate proiectelor sunt alocate proiectelor transnaționale [articolul 19 alineatul (7) din Regulamentul LIFE]. De asemenea, în ceea ce privește proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu, Comisia și/sau agenția executivă va asigura echilibrul geografic [articolul 19 alineatul (5) din Regulamentul LIFE]. Lista lungă preliminară va include toate propunerile în ordinea descrescătoare a punctajului, astfel încât totalul bugetelor proiectelor propuse să reprezinte aproximativ 130 % din bugetul disponibil.

— Pregătirea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limitele bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele cel mai bine clasate care nu pot fi finanțate din cauza bugetului disponibil. Lista de rezervă va cuprinde încă 20 % din bugetul LIFE disponibil.

— Semnarea acordului de subvenție

5.1.1.2. Criterii de eligibilitate și de atribuire

Se vor aplica următoarele criterii de eligibilitate și de atribuire:

(a) Criterii de eligibilitate

O propunere pentru un proiect în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) sau (h) din Regulamentul LIFE nu va fi reținută pentru o evaluare a calității acesteia dacă propunerea de proiect nu demonstrează că proiectul:

- contribuie la unul sau mai multe dintre obiectivele generale prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE și dintre obiectivele specifice aplicabile, prevăzute la articolele 10-12 și 14-16 din Regulamentul LIFE;
- se încadrează în sfera de aplicare a domeniului prioritar din subprogramul LIFE, astfel cum este prevăzut la articolele 9 și 13 din Regulamentul LIFE, în baza cărora a fost prezentată propunerea de proiect; și
- corespunde unuia dintre următoarele tipuri de proiecte, astfel cum este prevăzut la articolul 2 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE:

„proiecte-pilot” înseamnă proiecte care aplică o tehnică sau o metodă care nu a mai fost aplicată sau testată anterior sau în altă parte, care oferă avantaje potențiale de mediu sau climatice în comparație cu bunele practici actuale și care pot fi aplicate ulterior la o scară mai mare, în situații similare;

„proiecte demonstrative” înseamnă proiecte care pun în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni, metode sau abordări care sunt noi sau necunoscute în contextul specific al proiectului, cum ar fi cel geografic, ecologic, socio-economic, și care ar putea fi aplicate în altă parte în condiții similare;

„proiecte de bune practici” înseamnă proiecte care aplică tehnici, metode și abordări adecvate, eficiente din punctul de vedere al costurilor și inovatoare, luând în considerare contextul specific al proiectului;

N.B.: Pentru proiectele-pilot, demonstrative și de bune practici în domeniul conservării naturii și al biodiversității, cel puțin 25 % din buget trebuie să fie dedicat acțiunilor concrete de conservare (vor fi posibile excepții limitate în funcție de nevoile specifice de politică, identificate în mod explicit în Ghidul solicitantului).

„proiecte de informare, sensibilizare și diseminare” înseamnă proiecte care vizează sprijinirea comunicațiilor, diseminarea informațiilor și sensibilizarea cu privire la subprogramele pentru mediu.

N.B.: Proiectele axate pe **cercetare** ⁽¹⁾ sau dedicate **construirii proiectelor de infrastructură de anvergură** nu se încadrează în domeniul de aplicare a programului LIFE și, prin urmare, **nu sunt eligibile**.

(b) Criterii de atribuire

Calitatea tuturor propunerilor eligibile care îndeplinesc criteriile de eligibilitate va fi evaluată, atribuindu-se un punctaj conform criteriilor de atribuire și sistemului de punctare de mai jos:

— Coerența și calitatea tehnică

Acest criteriu se va concentra asupra clarității, fezabilității și sustenabilității acțiunilor propuse în propunere. Sustenabilitatea rezultatelor proiectului pe termen mediu și lung reprezintă capacitatea de menținere a acestora după punerea în aplicare a proiectului. Sustenabilitatea reușită presupune o strategie care să includă sarcini menite să asigure aplicarea în continuare a acțiunilor necesare proiectului și a finanțării corespunzătoare după încheierea proiectului.

— Coerența și calitatea financiară

Vor fi evaluate bugetul propus și coerența acestuia cu acțiunile propuse și cu normele aplicabile, precum și eficiența din punctul de vedere al costurilor a abordării propuse.

— Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea contribuției la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare din cele două subprograme LIFE

Vor fi evaluate măsura în care fiecare propunere contribuie la unul sau mai multe dintre obiectivele specifice ale domeniilor prioritare din cele două subprograme LIFE, astfel cum este prevăzut la articolele 10-12 din Regulamentul LIFE (pentru subprogramul pentru mediu din Regulamentul LIFE) și articolele 14-16 (pentru subprogramul pentru politici climatice din Regulamentul LIFE), precum și calitatea acestei contribuții.

— Valoarea adăugată a UE: scopuri multiple, sinergii și integrare: Vor primi un punctaj mai mare proiectele care, deși se axează pe un domeniu specific, includ un mecanism de execuție cu scopuri multiple, îmbunătățesc integrarea obiectivelor de mediu specifice în alte domenii de politică și creează sinergii cu obiectivele altor politici ale Uniunii, fără compromiterea obiectivelor stabilite în Regulamentul LIFE.

— Valoarea adăugată a UE: reproductibilitate și transferabilitate: Reproductibilitatea și transferabilitatea reprezintă potențialul unui proiect de a fi reprodus și transferat în timpul și după punerea în aplicare a acestuia. Reproductibilitatea și transferabilitatea cu succes necesită o strategie care să includă sarcini menite să multiplice impactul soluțiilor proiectelor și să mobilizeze o preluare la scară mai largă, atingând o masă critică pe parcursul proiectului și/sau pe termen scurt și mediu după încheierea proiectului LIFE. Acest lucru depășește transferul de cunoștințe și crearea de rețele, implicând punerea în aplicare în altă parte a tehnicilor, a metodelor sau a strategiilor elaborate sau aplicate în cadrul proiectului.

— Valoarea adăugată a UE: alte aspecte

Transnaționale: Propunerile transnaționale sunt favorizate în cazul în care cooperarea transnațională este esențială pentru a garanta atingerea obiectivelor proiectului. Pe baza acestui criteriu, pot fi acordate puncte suplimentare unei propuneri numai dacă există dovezi suficiente privind o valoare adăugată a abordării transnaționale.

Achiziții ecologice: Vor primi un punctaj mai mare propunerile care prevăd un mecanism de execuție clar pentru a asigura o aplicare extensivă a conceptelor privind achizițiile ecologice.

⁽¹⁾ Propunerile care vizează cercetarea pot fi trimise programelor relevante ale Orizont 2020: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html>

Absorbția rezultatelor din programele de cercetare și inovare ale UE: Vor primi un punctaj mai mare propunerile care prevăd absorbția rezultatelor proiectelor de cercetare și inovare referitoare la mediu și climă, finanțate de Orizont 2020 sau prin programe-cadru anterioare, în cazul în care există dovezi suficiente privind valoarea adăugată a unei astfel de absorbții pentru proiect.

— *Criterii specifice și sistemul de punctare pentru proiectele de mediu*

Criteriile specifice și sistemul de punctare în cadrul subprogramului pentru mediu reflectă faptul că prioritățile tematice (anexa III la Regulamentul LIFE) și temele de proiecte corespunzătoare (secțiunea 2 de mai sus) au fost definite numai în cadrul subprogramului pentru mediu.

— Valoarea adăugată a UE: contribuția la temele de proiecte

Propunerile LIFE care se încadrează în mod clar în temele de proiecte care pun în aplicare prioritățile tematice prevăzute în anexa III pentru subprogramul pentru mediu, astfel cum este prevăzut în programul de lucru multianual, vor primi puncte suplimentare în baza acestui criteriu.

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
1. Coerența și calitatea tehnică	10	20
2. Coerența și calitatea financiară	10	20
3. Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea contribuției la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare din subprogramul LIFE pentru mediu	10	20
4. Contribuția la temele de proiecte	—	10
5. Valoarea adăugată a UE: scopuri multiple, sinergii și integrare	7	15
6. Valoarea adăugată a UE: reproductibilitate și transferabilitate	5	10
7. Valoarea adăugată a UE: absorbție transnațională, achiziții ecologice	—	5
Punctaje generale de trecere	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

— *Criterii specifice și sistemul de punctare pentru proiectele pentru politici climatice*

— Valoarea adăugată a UE: contribuția la o rezistență sporită la schimbările climatice și/sau reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Proiectele din cadrul subprogramului pentru politici climatice trebuie să demonstreze un impact transformațional cu privire la rezistența sporită la schimbările climatice și/sau cu privire la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Acestea ar trebui să contribuie la trecerea către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice. Acest aspect va fi evaluat la nivel de proiect și la nivelul potențialului de reproductibilitate/transferabilitate mai larg al rezultatelor proiectelor obținute pe parcursul proiectului sau într-o etapă post-proiect.

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
1. Coerența și calitatea tehnică	10	20
2. Coerența și calitatea financiară	10	20
3. Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea contribuției la o rezistență sporită la schimbările climatice și/sau la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	7	15

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
4. Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea contribuției la obiectivele specifice din domeniile prioritare ale subprogramului LIFE pentru politici climatice	7	15
5. Valoarea adăugată a UE: calitatea scopurilor multiple, a sinergiilor și a integrării	7	15
6. Valoarea adăugată a UE: reproductibilitate și transferabilitate	5	10
7. Valoarea adăugată a UE: absorbție transnațională, achiziții ecologice	—	5
Punctaje generale de trecere	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

5.1.2. Proiectele integrate, în conformitate cu articolul 18 litera (d) din Regulamentul LIFE

Procesul de depunere și de selecție a proiectelor integrate (denumite în continuare „PI”) a fost conceput pe baza unei proceduri în două etape, astfel cum este prevăzut în Regulamentul LIFE. Aceasta ar trebui să faciliteze activitatea potențialilor solicitanți și să asigure faptul că aceștia primesc cele mai bune îndrumări din partea Comisiei pe parcursul procesului. Fluxul de activitate este structurat astfel încât să însoțească dezvoltarea progresivă și calibrarea fiecărei propuneri. În limitele permise pentru regulile de alocare tematică și repartizare geografică din Regulamentul LIFE, principiul egalității de tratament a tuturor propunerilor va fi aplicat în mod strict în toate etapele procesului de evaluare.

5.1.2.1. Metodologia tehnică pentru depunerea proiectelor și procedura de selecție

Etapa 1:

— Cerere de propuneri

— Prezentarea unei note explicative

Solicitantul prezintă o scurtă notă explicativă în care va prezenta conținutul proiectului, planul sau strategia concepută spre a fi pusă în aplicare, precum și un plan financiar pentru punerea în aplicare generală a planului sau a strategiei.

— Evaluarea notei explicative și etapa de întrebări și răspunsuri

Pe baza notei explicative, Comisia identifică și enumeră propunerile care îndeplinesc criteriile de eligibilitate. Solicitanții care au propuneri care respectă criteriile vor fi invitați să participe la o etapă de întrebări scrise și răspunsuri, în timpul căreia aceștia pot adresa întrebări legate de pregătirea unei propuneri complete. La sfârșitul etapei, Comisia va face publice întrebările și răspunsurile într-un mod anonimizat pentru a-i ajuta pe toți solicitanții în mod egal în procesul de pregătire al propunerii lor complete. După caz, Comisia va completa întrebările și răspunsurile cu îndrumări referitoare la dificultățile specifice pe care este posibil ca solicitanții să le fi întâmpinat și care au devenit evidente în notele explicative.

Etapa 2:

— Depunerea propunerii complete:

Solicitanții care au prezentat note explicative eligibile sunt invitați să depună o propunere completă.

— Evaluarea propunerii complete

În urma unei evaluări aprofundate, Comisia elaborează o „listă lungă preliminară” a propunerilor clasificate care pot fi luate în considerare pentru finanțare. Clasificarea se bazează pe calitatea acestora și, în cadrul subprogramului pentru mediu, pe respectarea regulii conform căreia 55 % din resursele alocate pentru subvențiile de acțiune trebuie să fie alocate proiectelor care sprijină conservarea naturii și a biodiversității, precum și pe respectarea criteriilor privind repartizarea geografică, prevăzute la articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul LIFE. De asemenea, Comisia verifică capacitatea financiară și tehnică de a realiza proiectul a solicitanților.

— Pregătirea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limitele bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele cele mai bine clasate care nu pot fi finanțate din cauza bugetului disponibil. Lista de rezervă va acoperi încă 20 % din bugetul LIFE disponibil.

— Semnarea acordului de subvenție

În timp ce procedura în două etape se aplică pe întreaga durată a programului de lucru multianual, Comisia poate adapta procesul descris mai sus având în vedere experiența acumulată.

În clasamentul proiectelor integrate, Comisia asigură echilibrul geografic prin alocarea orientativă a unui sau două proiecte integrate fiecărui stat membru pe durata prezentului program de lucru multianual, pentru a se asigura că articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul LIFE este respectat pe întreaga perioadă de finanțare 2014-2020.

5.1.2.2. Criterii de eligibilitate și de atribuire

Următoarele criterii de eligibilitate se vor aplica atât notei explicative, cât și propunerii complete.

(a) Criterii de eligibilitate

O propunere este respinsă în cazul în care aceasta nu respectă unul sau mai multe dintre următoarele criterii:

1. *Acoperire teritorială vastă*: Punerea în aplicare a planului sau a strategiei Uniunii vizate va acoperi un spațiu teritorial vast, în special la nivel regional, multiregional, național sau transnațional. De asemenea, o abordare interurbană poate fi acceptabilă pentru proiectele integrate care abordează gestionarea calității aerului, precum și pentru proiectele integrate din cadrul subprogramului pentru politici climatice.

2. *Mobilizarea altor fonduri*: În plus față de proiectul integrat și de cofinanțarea specifică corespunzătoare, în conformitate cu Regulamentul LIFE [articolul 20 alineatul (1) literele (a) și (c)], cel puțin o altă sursă de finanțare privată sau națională, relevantă la nivelul Uniunii, va fi mobilizată pentru punerea în aplicare a planului sau a strategiei Uniunii vizate.

3. *Implicarea principalelor părți interesate*: Principalele părți interesate vor fi implicate în punerea în aplicare a planului sau a strategiei Uniunii vizate.

(i) Criteriu de eligibilitate specific pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu

Proiectul integrat nu este eligibil dacă obiectivul său nu este punerea în aplicare a unuia dintre următoarele planuri sau strategii de mediu impuse de legislația specifică a Uniunii în domeniul mediului, elaborate în conformitate cu alte acte ale Uniunii sau elaborate de către autoritățile din statele membre:

(a) cadrele de acțiune prioritară, în conformitate cu articolul 8 din Directiva privind habitatele;

(b) planurile de gestionare a deșeurilor, în conformitate cu articolul 28 din Directiva-cadru privind deșeurile;

(c) planurile de management al bazinelor hidrografice, în conformitate cu anexa VII la Directiva-cadru privind apa; sau

(d) planurile privind calitatea aerului, în conformitate cu Directiva privind calitatea aerului.

(ii) Criteriu de eligibilitate specific pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru politici climatice

Proiectul integrat trebuie să urmărească punerea în aplicare a unuia dintre următoarele planuri sau strategii climatice impuse de legislația Uniunii în domeniul climei, elaborate în conformitate cu alte acte ale Uniunii sau de către autoritățile din statele membre într-unul dintre următoarele domenii:

(a) strategia de adaptare specifică sau planul de acțiune la nivel național, regional sau local;

(b) planul de acțiune urban sau comunitar care inițiază tranziția către un consum redus de dioxid de carbon și/sau o societate rezistentă la schimbările climatice;

(c) strategia de atenuare a emisiilor de gaze cu efect de seră specifice la nivel național, regional sau de industrie/sector ori o foaie de parcurs către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon.

(b) Criterii de atribuire

Următoarele criterii de atribuire se vor aplica doar propunerii complete. Toate propunerile care îndeplinesc criteriile de eligibilitate (și de selecție) sunt acceptate pentru o evaluare aprofundată a calității acestora în etapa de atribuire. O propunere admisă în această etapă va fi punctată pe baza următoarelor criterii de atribuire:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
1. Coerența și calitatea tehnică	10	20
2. Coerența și calitatea financiară	10	20
3. Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea contribuției la îndeplinirea obiectivelor	15	20
4. Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea mobilizării altor fonduri, în special fonduri ale Uniunii	—	10
5. Valoarea adăugată a UE: calitatea scopurilor multiple, a sinergiilor și a integrării	7	15
6. Valoarea adăugată a UE: reproductibilitate și transferabilitate	5	10
7. Valoarea adăugată a UE: absorbție transnațională, achiziții ecologice	—	5
Punctaje generale de trecere	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

Următoarele criterii de atribuire sunt specifice sau conțin elemente care sunt specifice proiectelor integrate:

— Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea contribuției la îndeplinirea obiectivelor

Va fi evaluată măsura în care fiecare propunere contribuie la unul sau mai multe dintre obiectivele generale și specifice ale Regulamentului LIFE, astfel cum este prevăzut la articolele 3, 10, 11 și 12 (LIFE pentru mediu) și la articolele 3, 14, 15 și 16 (LIFE pentru politici climatice) din noul Regulament LIFE.

Următoarele aspecte specifice vor fi verificate în funcție de domeniile prioritare în care se încadrează proiectul:

— Criteriile specifice pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu

— Proiecte integrate de punere în aplicare a programelor-cadru prioritare pentru rețeaua NATURA 2000:

Valoarea adăugată a UE va trebui să fie susținută în ceea ce privește contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific 1 din strategia UE în domeniul biodiversității și a obiectivelor generale din Directiva privind habitatele și Directiva privind păsările, în special în ceea ce privește contribuția la îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și a tipurilor de habitate de interes comunitar (Directiva privind habitatele) și/sau a statutului speciilor de păsări (Directiva privind păsările).

— Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor de management al bazinelor hidrografice:

Valoarea adăugată a UE va trebui să fie susținută în ceea ce privește contribuția proiectelor integrate la îndeplinirea obiectivelor Directivei-cadru privind apa. Acțiunile propuse ar trebui să vizeze presiunile semnificative care afectează capacitatea de retenție a apei, a mediului, precum și utilizarea măsurilor cu impact scăzut (de exemplu, a infrastructurii verzi) pentru depoluare. Astfel de presiuni ar fi trebuit identificate în evaluările realizate de către statele membre pentru pregătirea planurilor de punere în aplicare pentru legislația și politicile UE relevante (de exemplu, Directiva-cadru privind apa, Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin, Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale, Directiva privind apa potabilă, Directiva privind apa pentru scăldat, Directiva privind inundațiile și/sau planurile pentru situații de secetă).

Proiectele trebuie să se axeze pe planificarea și instituirea de măsuri la scară largă (de exemplu, subbazine sau bazine hidrografice) pentru a crește capacitatea de retenție a apei în zonele urbane și rurale, pentru a îmbunătăți infiltrarea, a ameliora capacitatea de stocare a apei și a elimina poluanții prin procese naturale sau similare celor naturale. Acestea ar trebui să urmărească realizarea de sinergii pentru punerea în aplicare de acțiuni care vor reface presiunile hidromorfologice existente și care vor îmbunătăți biodiversitatea și valoarea de agrement.

- Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor:

Proiectul integrat este conceput pentru a sprijini punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor, astfel cum este prevăzut la articolul 28 din Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁾ privind deșeurile (Directiva-cadru privind deșeurile) și/sau în programele de prevenire a generării deșeurilor, în conformitate cu articolul 29 din Directiva-cadru privind deșeurile.

Valoarea adăugată a UE va fi evaluată în raport cu contribuția acestora la punerea în aplicare a ierarhiei în domeniul deșeurilor (articolul 4 din Directiva-cadru privind deșeurile), la realizarea obiectivelor de reciclare, astfel cum este prevăzut la articolul 11 din Directiva-cadru privind deșeurile, precum și la realizarea obiectivelor suplimentare prevăzute în legislația UE privind deșeurile și la punerea în aplicare a măsurilor necesare pentru sprijinirea obiectivelor respective.

- Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor și programelor pentru calitatea aerului:

Proiectul integrat este conceput pentru a sprijini punerea în aplicare și monitorizarea planurilor privind calitatea aerului la nivel local și regional, astfel cum sunt definite de Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁾, cu obiectivul final de a contribui la programele naționale de reducere a poluării aerului. În cazul în care proiectele se bazează pe planurile privind calitatea aerului la nivel local, acestea ar trebui să includă coordonare și cooperare între cel puțin cinci orașe care pun în aplicare astfel de planuri; în cazul în care proiectele se bazează pe planul privind calitatea aerului la nivel regional, acestea ar trebui să includă coordonare și cooperare între toate administrațiile locale și administrația regională. Proiectele de mare anvergură vor fi favorizate.

- *Criterii specifice pentru proiectele pentru politici climatice*

- Proiecte integrate de punere în aplicare a strategiilor, planurilor și foilor de parcurs de atenuare a schimbărilor climatice:

Proiectul integrat sprijină punerea în aplicare a strategiilor și planurilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sau a foilor de parcurs către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, vizând anumite municipalități sau regiuni (de exemplu, astfel cum este anunțat în Convenția primarilor), sectoare industriale și agricole (prin analiza destinației terenurilor la nivel regional, a contextului social și economic) sau alte sectoare economice, prin introducerea unor abordări bazate pe tehnologie și servicii, într-o manieră sustenabilă și inovatoare. Proiectul integrat ar putea fi completat cu investițiile în infrastructură necesare sau cu dezvoltarea și punerea în aplicare de tehnologii și servicii inovatoare în orașe, regiunile și/sau comunitățile sprijinite prin alte programe de finanțare relevante ale Uniunii, specificate, de asemenea, în cadrul strategiei/planului/foii de parcurs. Valoarea adăugată a UE va fi evaluată din punctul de vedere al contribuției proiectului integrat la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, al nivelului de integrare în diferite politici, al implicării directe a unei game variate de părți interesate, precum și al măsurii în care proiectul integrat reprezintă un dispozitiv al strategiei/planului/foii de parcurs.

- Proiecte integrate de punere în aplicare a strategiilor, planurilor și foilor de parcurs de adaptare la schimbările climatice:

Proiectul integrat este conceput pentru a pune în aplicare strategii și planuri de adaptare la schimbările climatice sau pentru a aborda vulnerabilitățile specifice referitoare la schimbările climatice (de exemplu zonele costiere, zonele predispuse la secetă și alte domenii prioritare, astfel cum sunt identificate în cadrul celei de-a doua acțiuni a strategiei UE privind adaptarea). Măsurile finanțate din surse naționale sau măsurile finanțate din alte programe de finanțare relevante ale Uniunii ar trebui să completeze măsurile care urmează să fie finanțate prin programul LIFE pentru a pune în aplicare o strategie sau un plan de adaptare generală. De exemplu, ar putea fi acordat sprijin pentru gestionarea inundațiilor într-o zonă hidrografică/de coastă trans-frontalieră sau pentru măsurile de adaptare urbană care implică mai multe orașe. Sinergiile cu alte politici în domeniul mediului și al climei ar trebui să fie o temă centrală a proiectelor de adaptare, de exemplu, adaptarea la schimbările climatice și biodiversitatea ar trebui promovate ori de câte ori este cazul. Valoarea adăugată a UE va fi evaluată, de asemenea, din punctul de vedere al contribuției proiectului integrat la îndeplinirea obiectivelor strategiei UE privind adaptarea ⁽³⁾, al nivelului de integrare în diferite sectoare și al participării unei game largi de părți interesate.

- Valoarea adăugată a UE: amploarea și calitatea mobilizării altor fonduri, în special fonduri ale Uniunii: Calitatea coordonării cu alte mecanisme de finanțare și nivelul de mobilizare al altor finanțări, complementare celor prevăzute în Regulamentul LIFE (depășind minimul necesar pentru eligibilitate), precum și probabilitatea mobilizării lor reale și a legăturii lor funcționale cu planul care urmează a fi pus în aplicare vor determina numărul de puncte suplimentare pe care un proiect integrat îl primește în baza acestui criteriu. Proiectele integrate care sunt susceptibile a mobiliza fonduri ale Uniunii cu o legătură funcțională cu planul care urmează să fie pus în aplicare și care prevăd un mecanism de coordonare satisfăcător vor primi un punctaj mai mare.

⁽¹⁾ Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO L 312, 22.11.2008, p. 3).

⁽²⁾ Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (JO L 152, 11.6.2008, p. 1).

⁽³⁾ [//ec.europa.eu/clima/events/articles/0069_en.htm](http://ec.europa.eu/clima/events/articles/0069_en.htm)

- Valoarea adăugată a UE: calitatea mecanismului cu scopuri multiple, sinergii și integrare: Propunerile de proiecte integrate vor trebui să includă, în special, mecanisme de livrare cu scopuri multiple de înaltă calitate (de exemplu, care vizează beneficiile de mediu și climatice și consolidarea capacității), care permit obținerea unor rezultate în alte domenii de politică ⁽¹⁾, crearea unor sinergii cu alte politici și integrarea obiectivelor pentru mediu și pentru politici climatice.

5.1.3. Proiecte de asistență tehnică, în conformitate cu articolul 18 litera (e) din Regulamentul LIFE

Proiectele de asistență tehnică acordă, prin intermediul subvențiilor pentru acțiuni, sprijinul financiar necesar pentru a-i susține pe solicitanți să pregătească proiectele integrate. Un procentaj de maximum 1 % din bugetul anual alocat proiectelor integrate poate fi pus la dispoziție proiectelor de asistență tehnică. Contribuția maximă a UE pentru fiecare proiect de asistență tehnică este stabilită la 100 000 EUR.

5.1.3.1. Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor

Selectarea proiectelor de asistență tehnică va urma aceeași metodologie tehnică pentru selectarea proiectelor în cadrul ambelor subprograme. Va fi aplicată o procedură accelerată.

Procedura de selecție a proiectului va fi organizată după cum urmează:

- Evaluarea propunerilor

Comisia va verifica conformitatea fiecărei propuneri cu criteriile de eligibilitate și de selecție și va evalua propunerile pe baza criteriilor de atribuire.

- Pregătirea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limitele bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele cele mai bine clasate care nu pot fi finanțate din cauza bugetului disponibil. Lista de rezervă va cuprinde încă 20 % din bugetul LIFE disponibil.

- Semnarea acordului de subvenție

5.1.3.2. Criterii de eligibilitate și de atribuire

Se vor aplica următoarele criterii principale specifice de eligibilitate și de atribuire:

(a) Criterii de eligibilitate

O propunere pentru un proiect de asistență tehnică este selectată pentru evaluare pe baza criteriilor de atribuire numai în cazul în care:

- propunerea de proiect vizează pregătirea unei viitoare propuneri de proiect integrat;
- solicitantul nu este un stat membru care primește finanțare pentru un proiect de consolidare a capacității care acoperă cel puțin o parte din perioada care va fi acoperită de proiectul de asistență tehnică.

(b) Criterii de atribuire

Calitatea tuturor propunerilor eligibile va fi evaluată și punctată conform criteriilor de atribuire și sistemului de punctare de mai jos:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
1. Coerența și calitatea tehnică	30	60
2. Coerența și calitatea financiară	20	40
Punctaje generale de trecere	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

⁽¹⁾ În special în mediul marin, în conformitate cu obiectivele Directivei-cadru Strategia pentru mediul marin.

— Coerența și calitatea tehnică

Claritatea, coerența și fezabilitatea propunerii vor fi evaluate ținând cont de obiectivele proiectului și de rezultatele preconizate ale acestuia. Vor fi luate în considerare natura și domeniul de aplicare a viitorului proiect integrat.

— Coerența și calitatea financiară

Vor fi evaluate bugetul propus și coerența acestuia cu acțiunile propuse și cu normele aplicabile, precum și eficiența din punctul de vedere al costurilor a abordării propuse. Raportul calitate/preț al propunerii va fi, de asemenea, evaluat.

5.1.4. *Proiecte de consolidare a capacității, în conformitate cu articolul 18 litera (f) din Regulamentul LIFE*

Proiectele de consolidare a capacității furnizează sprijin financiar activităților necesare pentru consolidarea capacității statelor membre, inclusiv a punctelor de contact naționale sau regionale LIFE, pentru a permite statelor membre să participe mai eficient la programul LIFE.

Intervențiile pot include următoarele, fără însă a se limita la acestea:

- recrutarea de personal nou și formare pentru punctele de contact naționale sau regionale LIFE;
- facilitarea schimburilor de experiență și de cele mai bune practici și promovarea diseminării și folosirii rezultatelor proiectelor din cadrul programului LIFE;
- abordări de tipul „formarea formatorilor”;
- programe de schimb și de detașare a personalului între autoritățile publice din statele membre, în special activități de schimb a celor mai bune cadre (*best in class*).

Intervențiile acoperite de planul de consolidare a capacității pot include furnizare de experți pentru a acoperi lacunele ad-hoc în ceea ce privește capacitatea tehnică și procedurală, dar nu pot include furnizarea de experți a căror funcție primară este redactarea de propuneri care să fie prezentate în cadrul cererilor anuale de propuneri.

5.1.4.1. *Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor*

Cererile pentru proiectele de consolidare a capacității vor urma o procedură de atribuire rapidă. Având în vedere faptul că, în temeiul articolului 19 alineatul (8), proiectele de consolidare a capacității pot fi alocate numai unui număr predefinit de state membre, putând fi subvenționat un singur proiect pentru fiecare stat membru, nu există concurență în rândul candidaturilor depuse. Prin urmare, cererile pot fi depuse continuu de la data publicării cererii de propuneri 2014 pentru subvenții pentru acțiuni LIFE, care va include pachetul de cereri pentru proiectele de consolidare a capacității. Cererile trebuie depuse înainte de sfârșitul celui de-al treilea trimestru al anului 2015, pentru a fi luate în considerare pentru perioada de finanțare 2014-2017.

Cererile vor fi evaluate astfel încât să se asigure respectarea criteriilor de eligibilitate și a pragurilor de atribuire de mai jos.

Contractele de subvenție vor fi semnate după încheierea cu succes a procesului de evaluare.

5.1.4.2. *Criterii de eligibilitate și de atribuire*

Se vor aplica următoarele criterii de eligibilitate și de atribuire:

(a) *Criterii de eligibilitate*

Candidatura trebuie să îndeplinească următoarele criterii de eligibilitate:

- Solicitantul este **un stat membru** pentru care:
  - PIB-ul pe cap de locuitor în 2012 nu a fost mai mare de 105 % din media Uniunii; și fie
  - nivelul de absorbție mediu al alocării orientative naționale pentru anii 2010, 2011 și 2012, astfel cum este prevăzut la articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 614/2007, este mai mic de 70 %; fie
  - PIB-ul pe cap de locuitor în 2012 a fost mai mic de 90 % din media Uniunii; fie
  - aderarea la Uniune s-a realizat după 1 ianuarie 2013.

— Depunerea candidaturii cuprinde un **plan de consolidare a capacității**, în cadrul căruia **statul membru se angajează**:

- să mențină resursele dedicate programului LIFE, inclusiv resursele de personal, la niveluri care să nu fie mai mici decât cele care existau în 2012, pe întreaga durată a prezentului program de lucru multianual;
- să nu depună o nouă propunere de proiect de consolidare a capacității, în cazul în care proiectul de consolidare a capacității este subvenționat.

(b) Criterii de atribuire

— **Coerența și calitatea tehnică** a proiectelor de consolidare a capacității se referă la intervențiile propuse pentru a dezvolta capacitatea statului membru de a prezenta cereri de finanțare de succes pentru proiectele din cadrul subprogrameelor pentru mediu și pentru politici climatice.

Calitatea tuturor propunerilor eligibile va fi evaluată și punctată conform criteriilor de atribuire și sistemului de punctare de mai jos:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerența și calitatea tehnică	15	30
Coerența și calitatea financiară	10	20
Caracterul exhaustiv al abordării în raport cu deficiențele identificate care conduc la nivelul scăzut de participare a statului membru la programele LIFE+ 2010-2012	15	30
Prezentarea îmbunătățirii preconizate a capacității de a promova integrarea, complementaritatea, sinergiile și reproductibilitatea programului LIFE în politici, activități economice și alte programe	10	20
Punctaje generale de trecere	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

5.1.5. Proiecte pregătitoare, în conformitate cu articolul 18 litera (g) din Regulamentul LIFE

Proiectele pregătitoare răspund necesităților specifice legate de dezvoltarea și punerea în aplicare a politicii și legislației Uniunii în domeniul mediului și al climei.

5.1.5.1. Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor

O dată pe an, Comisia realizează un inventar al necesităților specifice referitoare la dezvoltarea și punerea în aplicare a politicii și legislației Uniunii în domeniul mediului și al climei, care trebuie abordate în anii următori, identificând, dintre acestea, necesitățile care ar putea fi abordate de proiectele pregătitoare. Un procentaj de maximum 1 % din resursele alocate subvențiilor pentru acțiuni (altele decât proiectele integrate și proiectele de asistență tehnică) poate fi rezervat proiectelor pregătitoare.

Înainte de lansarea cererilor de propuneri anuale, statele membre primesc un proiect de listă cu nevoile specifice care ar putea fi abordate de proiectele pregătitoare și sunt invitate să își prezinte observațiile. Pe baza observațiilor acestora, va fi stabilită lista finală.

Comisia definește criteriile de selecție și de atribuire specifice pentru proiectele astfel identificate, precum și durata proiectului și bugetul orientativ care urmează să fie alocat fiecărui proiect.

Procedura de selecție a proiectului va fi organizată după cum urmează:

— Evaluarea propunerilor

Comisia va verifica conformitatea fiecărei propuneri cu criteriile de eligibilitate și de selecție și va evalua propunerile pe baza criteriilor de atribuire.

— Pregătirea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limitele bugetului disponibil. Dacă este cazul, poate fi alcătuită o listă de rezervă.

— Semnarea acordului de subvenție

5.1.5.2. Criterii de eligibilitate și de atribuire

Se vor aplica următoarele criterii de eligibilitate și de atribuire:

(a) Criterii de eligibilitate

Criteriile de eligibilitate și de selecție specifice vor fi definite în cadrul fiecărei cereri. Acestea se vor baza pe nevoile specifice care trebuie abordate de proiectele pregătitoare, definite de către Comisie în colaborare cu statele membre.

(b) Criterii de atribuire

Proiectele pregătitoare vor fi atribuite persoanelor (persoanei) sau entităților (entității) juridice care prezintă o propunere care depășește punctajul de trecere și care obține cel(e) mai mare (mari) punctaj(e) cu privire la următoarele criterii:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerența și calitatea tehnică a propunerii în ceea ce privește necesitățile specifice abordate	22	45
Caracterul exhaustiv al abordării în ceea ce privește necesitățile specifice abordate	15	30
Coerența și calitatea financiară	12	25
Punctaje generale (de trecere)	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

5.1.6. Proiecte necesare în vederea atingerii obiectivelor generale menționate la articolul 3 din Regulamentul LIFE

Alte proiecte (pilot, demonstrative sau de alt tip) ar putea fi finanțate în conformitate cu articolul 190 din normele de aplicare a Regulamentului financiar, pe baza criteriilor descrise în continuare.

5.1.6.1. Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor

În cazul în care Comisia identifică o nevoie pentru un anumit proiect ad-hoc în vederea atingerii obiectivelor generale menționate la articolul 3 din Regulamentul LIFE, aceasta poate publica o cerere de propuneri. Resursele care urmează să fie alocate pentru astfel de proiecte nu vor fi luate în calcul la stabilirea resurselor minime care vor fi alocate pentru proiecte în conformitate cu articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE.

5.1.6.2. Criterii de eligibilitate și de atribuire

(a) Criterii de eligibilitate

Alte proiecte:

- **contribuie** la realizarea unuia sau mai multora dintre obiectivele **generale** prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE și dintre obiectivele **specifice aplicabile**, prevăzute la articolele 10-12 și 14-16 din Regulamentul LIFE;
- se încadrează în **sfera de aplicare a domeniului prioritar** din subprogramul LIFE, astfel cum este prevăzut la articolele 9 și 13 din Regulamentul LIFE în baza cărora a fost prezentată propunerea de proiect.

(b) Criterii de atribuire

Alte proiecte vor fi atribuite persoanelor (persoanei) sau entităților (entității) juridice care prezintă o propunere care depășește punctajul de trecere și care obține cel(e) mai mare (mari) punctaj(e) cu privire la următoarele criterii:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerența și calitatea tehnică a propunerii în ceea ce privește necesitățile specifice abordate	22	45
Caracterul exhaustiv al abordării în ceea ce privește necesitățile specifice abordate	15	30
Coerența și calitatea financiară	12	25
Punctaje generale de trecere	55	100

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor criteriilor pentru care s-a stabilit o valoare minimă trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

5.2. Subvenții de funcționare

Articolul 21 din Regulamentul LIFE prevede susținerea anumitor costuri operaționale și administrative pentru entitățile non-profit care urmăresc un obiectiv de interes general pentru Uniune, sunt active în principal în domeniul mediului și/sau al climei și sunt implicate în elaborarea, punerea în aplicare și consolidarea aplicării politicii și a legislației Uniunii.

O cerere de propuneri pentru subvenții de funcționare anuale va fi organizată pentru cofinanțarea exercițiului financiar 2015 al beneficiarului. Începând cu 2016, va fi instituit un sistem de acorduri-cadru de parteneriat, o dată la doi ani, pentru subvențiile de funcționare. Acesta va asigura atingerea unui echilibru între nevoia de mai multă certitudine și stabilitate a beneficiarilor, menținându-se, în același timp, un anumit nivel de concurență între entitățile fără scop lucrativ.

În cazuri excepționale justificate corespunzător, pot fi atribuite subvenții de funcționare în afara cererii de propuneri, astfel cum este prevăzut la articolul 190 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii⁽¹⁾, în special în cazul în care caracteristicile beneficiarului nu permit o alternativă sau în cazul în care beneficiarul este identificat ca atare pe un temei juridic.

Propunerile vor fi verificate în ceea ce privește conformitatea cu criteriile de eligibilitate și de selecție. În cazul propunerilor care respectă criteriile, relevanța și calitatea generale vor fi evaluate în raport cu criteriile de atribuire. Punctele vor fi acordate în conformitate cu respectivele criterii, un nivel minim de calitate fiind necesar în acest sens. Decizia finală de atribuire va fi adoptată pe baza rezultatelor procesului de evaluare.

5.2.1. Criterii de selecție pentru subvențiile de funcționare

Criteriile de selecție evaluează capacitatea financiară și operațională a solicitantului de a finaliza programul de lucru propus.

Candidații vor fi selectați numai în cazul în care, pe baza documentelor justificative specifice legate de performanțele acestora în cursul celor doi ani precedenți, pot demonstra

- capacitate operațională – solicitantul trebuie să aibă competențele și calificările profesionale necesare pentru a finaliza programul de lucru propus; și
- capacitate financiară – solicitantul trebuie să dețină surse stabile și suficiente de finanțare pentru a-și menține activitatea pe întreg parcursul anului pentru care se atribuie subvenția și pentru a participa la finanțarea acesteia.

În anumite circumstanțe excepționale, în special în cazul creării unei noi rețele de către organizații cu experiență, Comisia poate acorda derogare de la obligația de a furniza documente justificative care acoperă cei doi ani precedenți.

Articolul 131 din Regulamentul financiar se aplică selectării organismelor publice și a organizațiilor internaționale în funcție de capacitatea financiară a acestora.

⁽¹⁾ JO L 362, 31.12.2012, p. 1.

5.2.2. Criterii de atribuire pentru subvențiile de funcționare

5.2.2.1. Subvenții de funcționare anuale/acorduri-cadru de parteneriat pentru organizațiile neguvernamentale (ONG)

Articolul 12 litera (d) și articolul 16 litera (d) din Regulamentul LIFE prevăd pentru domeniile lor prioritare «guvernanță și informare» obiectivul specific privind promovarea unei mai bune guvernanțe în materie de mediu și climă printr-o participare mai largă a părților interesate, inclusiv a ONG-urilor, la consultări cu privire la politica relevantă și la punerea în aplicare a acesteia.

Următoarele criterii de atribuire se vor aplica pentru selecția atât a beneficiarilor de subvenții de funcționare anuale, cât și a beneficiarilor de acorduri-cadru de parteneriat:

1. Relevanța implicării în procesul de politică pentru mediu și politici climatice al Uniunii:

- conform obiectivelor tematice prevăzute în cel de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu:
  - protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural al Uniunii;
  - trecerea Uniunii la o economie verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
  - protejarea cetățenilor Uniunii de presiunile legate de mediu și de climă și de riscurile la adresa sănătății și a bunăstării;
- conform pachetului privind clima și energia, foii de parcurs pentru trecerea către o economie competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon în 2050 și strategiei de adaptare al Uniunii.

2. Relevanța și potențialul de a contribui la:

- maximizarea beneficiilor legislației Uniunii în materie de mediu și politici climatice prin îmbunătățirea punerii în aplicare și a aplicării;
- îmbunătățirea bazei de cunoștințe și de informații pentru politica Uniunii în materie de mediu și politici climatice;
- asigurarea de investiții pentru politica în domeniul mediului și al climei și abordarea externalităților de mediu; și
- îmbunătățirea integrării politicilor de mediu și climatice și a coerenței politicilor.

3. Relevanța pentru îmbunătățirea sustenabilității orașelor Uniunii și creșterea eficacității Uniunii în abordarea provocărilor internaționale legate de mediu și climă.

4. Relevanța în abordarea problemelor emergente legate de mediu și climă și a noilor priorități politice.

5. Eficacitatea contribuției partenerului la procesul politic al Uniunii.

6. Dezvoltare organizațională – potențialul de dezvoltare pentru a deveni o parte interesată mai eficientă în procesul politic al Uniunii.

Următorul criteriu suplimentar se aplică numai pentru selectarea subvențiilor de funcționare anuale:

7. Coerența tehnică și financiară a programului de lucru.

În cazul unor acorduri-cadru de parteneriat, organizațiile alese drept parteneri-cadru vor fi invitate să transmită programul lor anual de lucru, care va fi analizat în vederea atribuirii unei subvenții de funcționare anuale specifice.

În vederea atribuirii subvențiilor anuale specifice în temeiul acordurilor-cadru de parteneriat, se vor aplica următoarele criterii:

1. conformitatea programului de lucru cu obiectivele și natura activităților prevăzute în acordul-cadru de parteneriat;
2. relevanța în abordarea problemelor emergente legate de mediu și climă și a noilor priorități politice;

3. fezabilitatea și coerența internă a programului de lucru în termenul preconizat;
4. coerența dintre programul de lucru și bugetul propus, inclusiv utilizarea eficientă a resurselor.

5.2.2.2. Alte subvenții de funcționare

Atribuirea altor subvenții de funcționare unor entități fără scop lucrativ, care urmăresc un obiectiv de interes general pentru Uniune, se va realiza pe baza următoarelor criterii de atribuire:

1. relevanța programului de lucru privind obiectivele prevăzute în Regulamentul LIFE și, după caz, a priorităților tematice și a temelor de proiecte;
2. fezabilitatea și coerența internă a programului de lucru;
3. eficiența din punctul de vedere al costurilor a activităților propuse;
4. potențialul pentru un impact tangibil asupra grupurilor țintă;
5. coerența dintre activități și bugetul propus.

5.3. Instrumente financiare

Finanțarea, în sensul articolului 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, va fi acordată următoarelor două instrumente financiare în vederea atingerii obiectivelor generale prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE:

- facilitatea de finanțare a capitalului natural (FFCN) – un nou instrument financiar, care urmează a fi utilizat în cadrul ambelor subprograme, în scopul testării și demonstrării abordărilor inovatoare de finanțare pentru proiectele care promovează conservarea capitalului natural în domeniile prioritare „natură și biodiversitate” și „adaptarea la schimbările climatice”;
- instrumentul de finanțare privată pentru eficiența energetică (FP 4EE) – un instrument financiar pilot în cadrul subprogramului pentru politici climatice, care testează o nouă abordare pentru a soluționa accesul limitat la finanțarea comercială adecvată și accesibilă pentru investițiile în eficiența energetică vizate de prioritățile naționale.

Dispozițiile privind instrumentele financiare, prevăzute în Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (denumit în continuare „Regulamentul financiar”), în special articolele 139 și 140, sunt îndeplinite astfel cum se subliniază în continuare.

Instrumentele financiare care sprijină proiectele pot lua oricare dintre formele prevăzute la titlul VIII din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 și vor fi puse în aplicare în conformitate cu acesta, putând fi combinate între ele și cu subvenții finanțate din bugetul Uniunii.

În conformitate cu articolul 140 alineatul (6), rambursările anuale, inclusiv rambursările de capital, garanțiile eliberate și rambursările de capital principal al împrumuturilor rambursate constituie venituri alocate interne și sunt folosite pentru același instrument financiar pentru o perioadă care nu depășește perioada de angajament a creditelor plus doi ani.

În pregătirea Deciziei de punere în aplicare a Comisiei privind adoptarea programului de lucru multianual pentru perioada 2014-2017, evaluările *ex ante* ale celor două instrumente financiare au fost transmise Comitetului LIFE și Comisiei ca documente informative.

Comisia va realiza o evaluare intermediară până cel târziu la 30 iunie 2007 (articolul 27 din Regulamentul LIFE) și, în acest context, va oferi *feedback* cu privire la punerea în aplicare a instrumentelor financiare puse în aplicare în perioada 2014-2016. Raportul de evaluare externă necesar va evalua relevanța și eficiența fiecărui instrument financiar în ceea ce privește ajutorul acordat în vederea realizării obiectivelor LIFE în materie de politică, eficiența acestora, utilitatea lor în abordarea deficiențelor de pe piață și a situațiilor de investiții sub nivelul optim, precum și coerența globală a instrumentelor financiare în sine, oferind recomandări în vederea unor îmbunătățiri.

Comisia va prezenta un raport, cel puțin o dată pe an, Comitetului LIFE, putând fi convocate reuniuni ad-hoc în cazul în care acest lucru va fi necesar. În primii doi ani de punere în aplicare, Comisia va raporta cel puțin de trei ori (în toamna anului 2014, primăvara anului 2015 și toamna anului 2015) Comitetului LIFE cu privire la progresele înregistrate de instrumentele financiare.

5.3.1. Facilitatea de finanțare a capitalului natural (FFCN)

5.3.1.1. Contribuția la obiectivele LIFE

Instrumentul financiar va contribui la îndeplinirea obiectivelor LIFE, în special pentru domeniile prioritare „natură și biodiversitate” din cadrul subprogramului LIFE pentru mediu și „adaptarea la schimbările climatice” din cadrul subprogramului LIFE pentru politici climatice, prin finanțarea investiției inițiale și a cheltuielilor de funcționare pentru proiectele-pilot care generează venituri sau economii care promovează conservarea, refacerea, gestionarea și îmbunătățirea capitalului natural pentru biodiversitate și beneficii de adaptare, inclusiv soluții ecosistemice la provocările legate de terenuri, sol, silvicultură, agricultură, apă și deșeuri. Facilitatea de finanțare a capitalului natural este un nou instrument de politică pentru proiectele-pilot inovatoare. Aceasta oferă posibilitatea de a îmbunătăți eficacitatea costurilor programului LIFE prin intermediul unui efect de pârgie și al complementarității. Aceasta contribuie la consolidarea capacității pe termen lung într-o activitate de finanțare comercială inovatoare și sustenabilă. Facilitatea de finanțare a capitalului natural completează și sprijină obiectivele de politică ale statelor membre în domeniul biodiversității și al adaptării la schimbările climatice.

Mai exact:

- în ceea ce privește natura și biodiversitatea, facilitatea de finanțare a capitalului natural contribuie la punerea în aplicare a politicii și legislației Uniunii Europene în domeniul biodiversității, inclusiv a strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020 și a Directivelor 2009/147/CE și 92/43/CEE, în special prin aplicarea, dezvoltarea și testarea de proiecte, precum și prin demonstrarea viabilității acestora. De asemenea, instrumentul financiar sprijină dezvoltarea, punerea în aplicare și gestionarea ulterioară a rețelei Natura 2000, instituită prin articolul 3 din Directiva 92/43/CEE, sporind rezistența acesteia prin protejarea și refacerea ecosistemelor din afara rețelei. Cu toate acestea, unele tipuri de proiecte pot să nu se aplice în cazul siturilor Natura 2000;
- în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice, facilitatea de finanțare a capitalului natural contribuie la punerea în aplicare a politicii Uniunii privind adaptarea, în special prin dezvoltarea, testarea și demonstrarea de abordări ecosistemice pentru adaptarea la schimbările climatice. Aceasta contribuie, de asemenea, la dezvoltarea și demonstrarea de tehnologii, sisteme, metode și instrumente de adaptare inovatoare care sunt adecvate, pentru a fi reproduse, transferate sau integrate.

5.3.1.2. Structura instrumentului financiar

Punerea în aplicare a instrumentului financiar va fi încredințată Băncii Europene de Investiții (BEI) prin gestionare indirectă.

Fondul de finanțare a capitalului natural va combina metodele de finanțare directă și indirectă a proiectelor, prin creanțe și capitaluri proprii. O facilitate de susținere a experților va fi furnizată pentru a garanta faptul că proiectele ajung la o etapă de maturitate suficientă pentru finanțare. Facilitatea de finanțare a capitalului natural va fi dezvoltată în două etape: etapa-pilot va permite testarea diferitelor opțiuni de finanțare, în vederea concentrării asupra celor mai potrivite abordări în a doua etapă, cea operațională. Pe parcursul etapei-pilot inițiale, se estimează că FFCN va executa 9-12 operațiuni (inclusiv operațiuni indirecte) sau 3-4 operațiuni pe an.

Comisia Europeană ar asigura finanțarea proiectului și facilitatea de susținere a experților, în funcție de sumele acordate de BEI pentru finanțarea proiectului. Nu este prevăzută finanțare din partea terților în cursul etapei-pilot. Pentru a doua etapă, cea operațională, pe baza rezultatelor proiectelor-pilot, facilitatea de finanțare a capitalului natural va urmări să obțină resurse suplimentare din partea altor investitori publici și privați.

- Facilitatea de finanțare a capitalului natural va oferi, în principal, titluri de creanță (și anume, împrumuturi), în vederea finanțării investițiilor inițiale ale proiectului și a cheltuielilor de funcționare. Împrumuturile vor fi rambursate din veniturile generate de proiect și/sau de activitatea economică generală a beneficiarului. Capitalul propriu va fi utilizat pentru cazuri specifice, în special pentru investiții în fonduri.
- Se vor întreprinde acțiuni indirecte cu intermediari precum băncile sau fondurile de investiții care vor finanța, ulterior, un portofoliu de proiecte.

Vor fi utilizate diferite tipuri de creanțe, inclusiv datorii de tip mezanin. Atunci când sunt acordate împrumuturi unui beneficiar final, vor fi solicitate garanții sub formă de garanție corporativă, în cazul în care beneficiarul final este o întreprindere.

Nu există nicio cotă fixă prevăzută pentru repartizarea dintre capitalul propriu și creanțe, cel puțin în etapa-pilot, deoarece este necesar un nivel de flexibilitate pentru a satisface cerințele pieței și pentru a permite efectuarea unor experimente. Cu toate acestea, având în vedere condițiile de piață actuale, facilitatea va viza o cotă de 70 % din investițiile directe și o cotă de 30 % prin intermediari pe durata etapei-pilot, deși aceasta din urmă ar putea fi mai mare în cazul în care cererea de la intermediari ar crește.

Facilitatea va include un mecanism de partajare a riscurilor cu BEI, întrucât proiectele susținute de facilitatea de finanțare a capitalului natural sunt proiecte în care BEI nu ar investi în mod normal, fie din cauza faptului că sunt prea mici, fie din cauza riscului ridicat perceput care nu este compatibil cu ratingul AAA al băncii. Pentru a depăși această problemă, facilitatea va include un mecanism de partajare a riscurilor, prin care fondurile UE ar absorbi mai întâi pierderile în caz de eșec al proiectului. Mecanismul precis de punere în aplicare va fi stabilit printr-un acord de delegare între Comisie și BEI, care va defini, de asemenea, criteriile de excludere/selecție precise pentru proiecte, asigurând faptul că prioritățile corecte sunt consolidate în procesul de selecție și că există o acoperire sectorială și geografică suficientă.

Interesele financiare ale tuturor participanților la facilitate sunt orientate spre îndeplinirea obiectivelor globale ale instrumentului financiar deoarece toți participanții, inclusiv BEI și Uniunea Europeană, angajează fonduri pentru aceasta. De asemenea:

- vor fi concepute criteriile precise de excludere/selecție pentru proiecte, precum și o politică de investiții care va urma prioritățile identificate pentru gestionarea capitalului natural. În sfârșit;
- comisioanele de performanță vor fi acordate BEI în funcție de indicatorii specifici concepuți pentru a asigura faptul că gestionarea facilității este aliniată la obiectivele identificate.

Alocarea fondurilor va fi valabilă până la încheierea deplină a ultimei tranzacții din cadrul programului.

Etapa-pilot inițială se va desfășura în perioada 2014-2017, iar etapa operațională se va desfășura în perioada 2017-2020. După încheierea etapei operaționale, facilitatea va trebui să rămână cu o structură mai simplă pentru a gestiona portofoliul și pentru a primi rambursările împrumuturilor și capitalurilor proprii. Deoarece durata împrumutului ar fi în general, de 10 ani, se preconizează că această etapă s-ar desfășura pe o perioadă de 10 + 3 ani, ultimii 3 ani fiind necesari pentru a permite orice întârziere a rambursării sau gestionarea, de exemplu, a etapei finale a fondurilor de investiții în care ar fi investit facilitatea.

Gestionarea instrumentului financiar va fi asigurată de BEI. Un comitet director va revizui, periodic, progresele înregistrate privind punerea în aplicare a instrumentului financiar. Comitetul director este alcătuit din persoane desemnate în comun de către Comisie, inclusiv serviciile de resort ale Comisiei precum DG ENV, DG CLIMA, DG ECFIN, și de către BEI, fiind sprijinit de un secretariat asigurat de către BEI.

Va fi instituit un mecanism de monitorizare și de raportare, iar informațiile vor fi comunicate Comitetului LIFE.

Monitorizarea instrumentelor financiare se va realiza în conformitate cu cerințele prevăzute în Regulamentul financiar (articolul 140 și în Regulamentul delegat (articolul 225, astfel cum sunt interpretate, ulterior, în acordul-cadru financiar și administrativ cu BEI și în acordul de delegare subsecvent.

BEI va fi responsabilă cu monitorizarea punerii în aplicare a activităților în conformitate cu instrumentul financiar și cu întocmirea de rapoarte financiare și de performanță în conformitate cu formatul, conținutul și periodicitatea care urmează să fie convenite (inițial trimestrial), pentru a include rapoarte ad-hoc și regulate, vizite la fața locului, audit. Se vor utiliza indicatorii de performanță pentru rapoartele prezentate BEI de către instituțiile financiare.

5.3.1.3. Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor

BEI, împreună cu rețeaua sa de parteneri la nivelul UE, va depune eforturi pentru a identifica o conductă de proiecte posibil relevante, consolidând, de asemenea, solicitările specifice de finanțare primite din partea potențialilor beneficiari din întreaga UE.

Proiectele se clasifică în patru categorii principale:

- plăți pentru schemele de servicii ecosistemice (PSE): proiecte care implică plăți pentru fluxurile de beneficii rezultate din capitalul natural, de regulă, o tranzacție bilaterală voluntară la scară mică împreună cu un cumpărător și vânzător bine identificați de servicii ecosistemice. Acestea se bazează pe principiul „beneficiarul plătește”, conform căruia plățile se efectuează pentru a asigura servicii ecosistemice esențiale;
- infrastructura verde (IV): o infrastructură verde reprezintă o rețea planificată în mod strategic a zonelor naturale și seminaturale cu alte aspecte de mediu, concepută și administrată astfel încât să ofere o gamă largă de servicii ecosistemice. Aceasta cuprinde spațiile verzi (sau albastre în cazul în care sunt vizate ecosistemele acvatice) și alte caracteristici din zonele terestre și marine (inclusiv de coastă). Pe pământ, infrastructura verde este prezentă în mediile rural și urban. Proiectele din infrastructura verde au potențialul de a genera venituri sau de a reduce costurile în funcție de furnizarea de bunuri și de servicii, inclusiv gestionarea apei, calitatea aerului, silvicultura, activitățile de recreere, controlul inundațiilor/eroziunii/incendiilor, polenizarea, rezistența sporită la consecințele schimbărilor climatice;

- compensările în domeniul biodiversității: acestea sunt acțiuni de conservare destinate să compenseze daunele reziduale și de neevitat aduse biodiversității prin proiecte de dezvoltare. Acestea se bazează pe principiul „poluatorul plătește”, conform căruia compensările sunt realizate pentru conformitate sau pentru atenuarea riscurilor reputaționale. Proiectele care vizează compensarea daunelor asupra siturilor Natura 2000, în conformitate cu articolul 6 alineatul (4) din Directiva privind habitatele, nu sunt eligibile pentru finanțare în cadrul facilității de finanțare a capitalului natural;
- investiții de adaptare și pro-biodiversitate inovatoare: acestea sunt proiecte care implică furnizarea de bunuri și servicii, în special de către IMM-uri, vizând protejarea biodiversității sau creșterea capacității de rezistență a comunităților și a celorlalte sectoare economice.

Obiectivul va fi de a identifica și a finanța proiectele cu acoperire geografică și sectorială suficient de largă, testând, în același timp, diferitele mecanisme financiare, pentru a asigura replicarea pe teritoriul UE în etapa operațională. Normele de eligibilitate pentru proiectele și politica de investiții pentru mecanism [de exemplu, stabilirea de plafoane pentru sectoare și acoperirea geografică, precum și criteriile minime care trebuie îndeplinite și/sau principiile care trebuie respectate, de exemplu ierarhia atenuărilor ⁽¹⁾] vor fi definite înainte de instituirea acestuia și convenite prin contract între Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții (BEI).

Criteriile de eligibilitate vor fi în conformitate cu obiectivele privind natura și biodiversitatea și adaptarea la schimbările climatice prevăzute în Regulamentul LIFE, luând în considerare, în același timp, prioritățile în materie de politică ale statelor membre în domeniul protecției biodiversității și al adaptării la schimbările climatice.

Proiectele de gestionare a capitalului natural care sunt eligibile ar trebui să fie justificate de o evaluare economică bazată pe o analiză cost-beneficiu clasică – și anume, costul net actualizat al proiectului pe durata de viață a acestuia trebuie să fie mai mic decât valoarea netă actualizată a beneficiilor prevăzute, inclusiv a externalităților. În plus față de criteriile standard impuse de BEI pentru toate operațiunile, vor exista criterii suplimentare care definesc tipul de proiecte și sectoarele acoperite.

Ca o condiție minimă, beneficiarii finali ai instrumentului financiar trebuie să fie entități juridice și/sau persoane fizice care investesc în proiecte de gestionare a capitalului natural care pot:

- demonstra că au un impact pozitiv asupra condițiilor ecosistemului și rezilienței, precum și asupra furnizării de servicii ecosistemice prin intermediul unei evaluări specifice a impactului asupra mediului;
- introduce noi modele comerciale pentru gestionarea capitalului natural, dintre tipologiile identificate mai sus, și anume, infrastructura verde, plățile pentru serviciile ecosistemice, compensările pentru biodiversitate sau activitățile ori întreprinderile de adaptare/pro-biodiversitate inovatoare;
- îndeplini unul dintre următoarele criterii:
  - promovarea conservării, refacerii, gestionării și îmbunătățirii ecosistemelor, inclusiv prin soluții ecosistemice aplicate sectoarelor de terenuri, sol, silvicultură, agricultură, acvacultură, apă și deșeuri;
  - promovarea unor abordări ecosistemice care permit întreprinderilor și comunităților să abordeze riscurile identificate asociate impactului actual și estimat al schimbărilor climatice, inclusiv prin proiecte de infrastructură verde în zonele urbane, rurale, de coastă.

Pentru a fi eligibile, proiectele trebuie să fie localizate pe teritoriul a cel puțin unuia dintre statele membre ale UE.

În cazul în care proiectele sunt finanțate în mod indirect prin contribuția la fonduri gestionate de instituții financiare intermediare, selecția instituțiilor respective este determinată de cerere și în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare, transparenței, nediscriminării și cu îndeplinirea, printre altele, a următoarelor cerințe:

- (i) să fie o instituție financiară de piață sau în sectorul privat;
- (ii) să se angajeze și să demonstreze capacitatea operațională de a distribui instrumentul financiar;
- (iii) să demonstreze capacitatea de a ajunge la beneficiarii finali vizați de politicile de adaptare la schimbările climatice sau în materie de biodiversitate ale UE sau ale unui stat membru;

⁽¹⁾ Ierarhizarea atenuărilor implică: 1. evitarea sau prevenirea impactului negativ asupra mediului, în general, și asupra biodiversității, în special; 2. reducerea la minimum și îndepărtarea efectelor la fața locului produse de dezvoltare în cazul în care impactul nu poate fi evitat; și 3. măsuri de compensare/despăgubire care pot fi întreprinse în ultimă instanță (la fața locului sau externe) cu privire la efectele negative reziduale.

- (iv) să își asume obligațiile și cerințele asociate cu distribuirea instrumentului financiar;
- (v) să respecte standardele relevante și legislația aplicabilă privind combaterea spălării de bani, a terorismului și a fraudei fiscale;
- (vi) să furnizeze informațiile solicitate de către Curtea de Conturi Europeană, pentru a permite descărcarea sa de gestiune; și
- (vii) să fie acceptabil ca entitate care primește un împrumut din partea BEI, în conformitate cu politica de creditare a acesteia.

5.3.2. Instrumente de finanțare privată pentru eficiența energetică (FP 4EE)

5.3.2.1. Contribuția la obiectivele LIFE

Finanțarea privată pentru eficiența energetică contribuie la îndeplinirea obiectivelor generale ale Regulamentului LIFE, astfel cum sunt prevăzute la articolul 3 și precizate ulterior în domeniul prioritar „atenuarea schimbărilor climatice”. În special, FP 4EE:

- abordează o problemă majoră privind politicile climatice, contribuind la realizarea obiectivului Strategiei Europa 2020 de a asigura economii de energie și reducerea aferentă a emisiilor;
- asigură nivelul necesar de coordonare și demonstrare a unui nou instrument de politică, cu potențial major de a furniza valoare adăugată la nivelul UE;
- completează și sprijină responsabilitățile statelor membre în cadrul planurilor naționale de acțiune pentru eficiență energetică (PNAEE);
- are potențialul de a îmbunătăți eficacitatea costurilor programului LIFE prin intermediul unui efect de pârghie și al complementarității;
- consolidează capacitatea pe termen lung în cadrul unei activități de finanțare comercială sustenabilă, asigurând astfel sprijin continuu și pe termen lung pentru dezvoltarea durabilă;
- sprijină solidaritatea și repartizarea sarcinilor; și
- oferă posibilitatea de a integra inițiativa în programele statelor membre (prin intermediul PNAEE și, eventual, al altor programe și inițiative).

5.3.2.2. Structura instrumentului financiar

Punerea în aplicare a instrumentului financiar FP 4EE va fi încredințată Băncii Europene de Investiții (BEI) prin gestionare indirectă.

Instrumentul FP 4EE va avea două obiective fundamentale:

- de a transforma finanțarea pentru eficiență energetică (EE) într-o activitate mai sustenabilă la nivelul instituțiilor financiare europene, stimulând băncile comerciale private și alte instituții financiare (ambele denumite „intermediari financiari”) să abordeze sectorul eficienței energetice ca segment de piață distinct; și
- de a crește gradul de disponibilitate a finanțării prin îndatorare pentru proiectele care sprijină prioritățile de eficiență energetică ale statelor membre, stabilite în planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică.

Instrumentul FP 4EE va oferi (i) un mecanism de participare la riscuri (mecanism de partajare a riscurilor) pentru instituțiile financiare din sectorul privat; și (ii) sprijin de specialitate pentru intermediarii financiari (Facilitatea de susținere a experților); împreună cu (iii) finanțarea pe termen lung din partea BEI (împrumut BEI pentru eficiența energetică).

- Instrumentul FP 4EE ar oferi un instrument financiar cu partajarea riscurilor, al cărui mecanism poate fi comparat cu o garanție limitată, cu scopul de a partaja riscurile între Comisie (în calitate de finanțator) și intermediarii financiari (în calitate de creditori).
- Mecanismul de partajare a riscurilor este conceput pentru a reduce riscul de credit cu care se confruntă intermediarii financiari în momentul creditării sectorului de eficiență energetică, precum și pentru a încuraja participarea acestora. Impactul va depinde de condițiile de piață și de caracteristicile specifice ale proiectelor. Se preconizează că mecanismul de partajare a riscurilor va conduce la o creștere a activității de creditare, a accesului la finanțare și/sau la îmbunătățirea condițiilor de finanțare pentru beneficiarii finali, inclusiv la scăderea prețurilor, scadențe mai lungi, garanții reale mai scăzute sau altele.

- Pentru a crea un efect de pârghie al contribuției LIFE, împrumuturile BEI vor fi furnizate intermediarilor financiari cu dobânzi preferențiale pentru creditarea din fonduri atrase. Dobânzile preferențiale vor fi transferate beneficiarilor finali, pentru a încuraja absorbția.
- Beneficiarii ar trebui, de asemenea, să își aducă contribuția la costurile proiectului, ceea ce va spori, prin urmare, efectul de pârghie calculat pentru costurile de investiții.
- Protecția contra riscului de credit este asigurată pentru intermediarii financiari, deoarece obiectivul instrumentului FP 4EE este de a spori creditarea acordată investițiilor pentru eficiența energetică de către intermediarii financiari. BEI nu necesită, în mod normal, o protecție contra riscului de credit, în măsura în care acordă credite intermediarilor financiari care respectă politica sa de risc de credit, aceasta fiind, în prezent, ipoteza lansată având în vedere etapa-pilot a FP 4EE.
- În cazul în care un intermediar financiar participant înregistrează pierderi în portofoliul de credite pentru care deține finanțare BEI din creditare din fonduri atrase (portofoliul de credite pentru eficiența energetică), pierderile respective ar fi acoperite parțial de mecanismul financiar cu partajarea riscurilor.
- Finanțarea LIFE va fi utilizată pentru a acorda contribuția financiară necesară pentru mecanismul cu partajarea riscurilor și pentru Facilitatea de susținere a experților, precum și pentru administrare și costurile directe suportate de BEI pentru instituirea și administrarea instrumentului.
- O sumă maximă în numerar (garanții reale maxime disponibile) ar fi alocată pentru fiecare intermediar financiar pentru a compensa pierderile din portofoliul de credite pentru eficiența energetică, dar limitată la un procentaj din valoarea totală a portofoliului de credite care urmează să fie creat de către instituția financiară. Suma va fi limitată la un anumit procentaj din total portofoliului total de credite pentru eficiența energetică vizat, în funcție de profilul de risc al beneficiarilor finali și de opțiunea de partajare a riscurilor convenită.
- Beneficiarii finali vizați pentru instrumentul FP 4EE ar trebui să fie definiți în contextul planurilor naționale de acțiune pentru eficiență energetică ale statelor membre și vor fi, în principal, cei vizați de schemele naționale/regionale elaborate de statele membre pentru a-și pune în aplicare planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică. Aceștia ar include IMM-uri, mici întreprinderi cu capitalizare medie, precum și persoane fizice, dar ar putea include, de asemenea, municipalități mici sau alte organisme aparținând sectorului public, care efectuează mici investiții în eficiența energetică, fiind capabile să utilizeze economiile de energie pentru a rambursa împrumuturile inițiale.
- Instrumentul FP 4EE prevede 6-10 acorduri de finanțare (împrumuturi acordate de BEI pentru eficiența energetică și pentru partajarea riscurilor/Facilitățile de susținere ale experților), semnate cu instituțiile financiare în primii 4 ani, cu posibilitatea de extindere la 14-20 de acorduri de finanțare în 7 ani.

FP 4EE se bazează pe inițiativa verde a BEI referitoare la proiectele privind creanțele pentru eficiență energetică. Proiectele ecologice privind creanțele pentru eficiență energetică vizează creșterea disponibilității de finanțare prin îndatorare pentru investițiile pentru eficiența energetică în Uniunea Europeană.

Selectarea intermediarilor financiari va fi determinată de cerere și în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare, transparenței, nediscriminării și cu îndeplinirea, printre altele, a următoarelor cerințe:

- (i) să fie o instituție financiară din sectorul privat;
- (ii) să se angajeze și să demonstreze capacitatea operațională de a distribui instrumentul FP 4EE;
- (iii) să demonstreze capacitatea de a ajunge la beneficiarii finali vizați de schema de sprijin pentru eficiență energetică și/sau de prioritate PNAEE relevantă, precum și/sau de directivele UE privind eficiența energetică în statele membre în cauză;
- (iv) să își asume obligațiile și cerințele asociate cu distribuirea instrumentului FP 4EE;
- (v) să respecte standardele relevante și legislația aplicabilă privind combaterea spălării de bani, a terorismului și a fraudei fiscale;
- (vi) să furnizeze informațiile solicitate de către Curtea de Conturi Europeană, pentru a permite descărcarea sa de gestiune; și
- (vii) să fie acceptabil ca entitate care primește un împrumut din partea BEI, în conformitate cu politica de creditare a acesteia și în concordanță cu repartizarea geografică vizată de FP 4EE.

O repartizare geografică extinsă a instrumentului financiar pe durata de viață a programului va fi asigurată prin stabilirea nivelurilor maxime de concentrare geografică și prin crearea de stimulente pentru BEI în vederea încurajării participării intermediarilor financiari din toate statele membre.

În funcție de interesul exprimat de către intermediarii financiari, negocierile contractuale pot oferi prioritate intermediarilor financiari care intenționează să își desfășoare activitatea în statele membre ale căror nevoi de investiții (distanța față de obiectiv) sunt cele mai ridicate. Prin negocierea nivelului de protecție împotriva riscului oferit, BEI va stimula intermediarii financiari să funcționeze în statele membre care se confruntă cu riscuri mai mari, reflectând, de exemplu, subdezvoltarea semnificativă în ceea ce privește utilizarea finanțării de credite pentru eficiența energetică sau în cazul în care capacitatea de absorbție a împrumuturilor este considerată a fi extrem de scăzută. De asemenea, utilizarea Facilității de susținere a experților poate fi direcționată către sprijinirea intermediarilor financiari și reducerea riscului în statele membre care prezintă un risc mai ridicat.

Instrumentul FP 4EE trebuie să fie operațional atât timp cât împrumuturile subiacente acoperite de mecanismul de partajare a riscurilor rămân afectate de creanțe. Scadența maximă autorizată în cadrul mecanismului de partajare a riscurilor va fi de 20 de ani. Prin urmare, FP 4EE va exista timp de până la 20 de ani după încheierea perioadei de punere în aplicare (2042).

Alocarea fondurilor va fi valabilă până la încheierea deplină a ultimei tranzacții din cadrul programului.

Gestionarea instrumentului financiar va fi asigurată de BEI. Un comitet director va revizui periodic progresele înregistrate privind punerea în aplicare a instrumentului financiar. Comitetul director este alcătuit din persoane desemnate în comun de către Comisie, inclusiv serviciile de resort ale Comisiei precum DG CLIMA, DG ECFIN și DG ENER, și BEI, fiind sprijinit de un secretariat asigurat de către BEI.

Va fi instituit un mecanism de monitorizare și de raportare, iar informațiile vor fi comunicate Comitetului LIFE.

Monitorizarea instrumentelor financiare se va realiza în conformitate cu cerințele prevăzute în Regulamentul financiar (articolul 140) și în Regulamentul delegat (articolul 225), astfel cum sunt interpretate, ulterior, în acordul-cadru financiar și administrativ cu BEI și în acordul de delegare subsecvent.

BEI va fi responsabilă cu monitorizarea punerii în aplicare a activităților în conformitate cu instrumentul financiar și cu întocmirea de rapoarte financiare și de performanță în conformitate cu formatul, conținutul și periodicitatea care urmează să fie convenite (inițial trimestrial), pentru a include rapoarte ad-hoc și regulate, vizite la fața locului, audit. Se vor utiliza indicatorii de performanță pentru rapoartele prezentate BEI de către instituțiile financiare.

5.3.2.3. Metodologia tehnică pentru procedura de selecție a proiectelor

Beneficiarii pot fi persoane fizice, asociații de locatari, IMM-uri, întreprinderi și/sau instituții/organisme publice, care efectuează investiții pentru eficiența energetică, în conformitate cu planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică ale fiecărui stat membru.

Dimensiunea împrumuturilor pentru eficiență energetică acordate beneficiarilor variază între 40 000 EUR, putând fi reduse pentru a putea include investiții mici în sectorul rezidențial, și 5 milioane EUR, ajungând, în cazuri excepționale, până la 15 milioane EUR.

Statele membre vor fi în măsură să influențeze conducta de proiecte și, prin urmare, în mod indirect, selectarea proiectelor prin prioritățile planurilor naționale de acțiune pentru eficiență energetică. Beneficiarii vor fi persoane juridice și/sau persoane fizice care:

- efectuează o investiție pentru eficiență energetică în contextul unei scheme de sprijin a unui stat membru și/sau în conformitate cu prioritățile unui plan național de acțiune pentru eficiență energetică și/sau cu directivele UE referitoare la eficiența energetică;
- efectuează un împrumut pentru eficiență energetică acordat de un intermediar financiar participant;
- sunt eligibile pentru creditare din partea BEI și a intermediarilor financiari; și
- au trecut cu succes o analiză economică care include costurile externalităților referitoare la dioxidul de carbon, astfel încât costul net actual al proiectului pe durata sa de viață este mai mic decât valoarea actualizată netă a energiei economisite.

6. CALENDARE ORIENTATIVE ALE CERERILOR DE PROPUNERI [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (e) DIN REGULAMENTUL LIFE]

6.1. **Calendare orientative pentru subvenții**

Tipuri de proiecte	Subprogramul	2014	2015	2016	2017
Proiecte în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE	ENV	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
	CLIMA	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
Proiecte integrate [articolul 18 litera (d) din Regulamentul LIFE]	ENV	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
	CLIMA		Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
Proiecte de asistență tehnică [articolul 18 litera (e) din Regulamentul LIFE]	ENV	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
	CLIMA		Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
Proiecte de consolidare a capacității [articolul 18 litera (f) din Regulamentul LIFE]	ENV și CLIMA în comun	Începând cu al doilea trimestru din 2014 până în al treilea trimestru din 2015			
Proiecte pregătitoare [articolul 18 litera (g) din Regulamentul LIFE]	ENV	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
	CLIMA		Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
Subvenții de funcționare (articolul 21 din Regulamentul LIFE)	ENV și CLIMA în comun	În al doilea trimestru, cerere de propuneri în comun pentru subvențiile de funcționare pentru exercițiul financiar 2015	În al doilea trimestru, acorduri-cadru de parteneriat și subvenții de funcționare pentru exercițiul financiar 2016	În al doilea trimestru, subvenții de funcționare pentru exercițiul financiar 2017	În al doilea trimestru, subvenții de funcționare pentru exercițiul financiar 2018

6.2. **Calendare orientative pentru instrumentele financiare**

Instrumentul financiar	Subprogramul	2014	2015	2016	2017
FFCN	ENV	Al treilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
	CLIMA	Al treilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru
FP 4EE	ENV				
	CLIMA	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru	Al doilea trimestru

7. REZULTATE CALITATIVE ȘI CANTITATIVE, INDICATORI ȘI OBIECTIVE SPECIFICE PENTRU FIECARE DOMENIU PRIORITAR ȘI TIP DE PROIECTE [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (C) DIN REGULAMENTUL LIFE]

În conformitate cu **indicatorii de performanță** [articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul LIFE] și **obiectivele specifice** pentru domeniul prioritar în cauză, pentru fiecare **domeniu prioritar și tip de proiecte** se stabilesc **rezultate, indicatori și obiective** calitative și cantitative [articolul 24 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul LIFE] ⁽¹⁾.

Prin limitarea domeniului de aplicare a proiectelor integrate la punerea în aplicare a unor strategii, planuri și foi de parcurs specifice în temeiul legislației UE în domeniile natură, apă, deșeuri, aer, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la schimbările climatice, rezultatele și obiectivele preconizate care trebuie îndeplinite de proiectele respective pot fi restrânse.

În cadrul subprogramului pentru mediu, în conformitate cu anexa III la Regulamentul LIFE și tema de proiect de la punctul 3 din prezentul program de lucru multianual, prioritățile tematice acordă, de asemenea, o atenție sporită proiectelor finanțate care conduc la un impact mai concret cu privire la starea mediului. Pe baza evaluării impactului estimat al programului LIFE, au fost definite o parte din rezultatele și obiectivele globale, luându-se în considerare funcția catalitică a programului și, prin urmare, în cazul în care acestea sunt legate de dezvoltare și punere în aplicare, importanța reproductibilității proiectelor de succes [articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul LIFE].

Cu toate acestea, numărul și domeniul de aplicare a proiectelor de succes într-un domeniu prioritar depind, în principal, de numărul de cereri eligibile prezentate care sunt în conformitate cu criteriile de selecție și de atribuire, precum și de factorii tehnici și socio-economici în afara influenței Comisiei.

Având în vedere cele de mai sus, în scopul de a spori contribuția caracterului măsurabil al programului LIFE la obiectivele celui de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu [articolul 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul LIFE], în cazul în care este posibil, rezultatele preconizate au fost, de asemenea, definite ca rezultate anticipate la nivel de proiect. Beneficiarii proiectelor vor trebui să definească situația de referință la începutul proiectului lor, precum și rezultatul final în raport cu obiectivele urmărite. Obiectivele de mediu/climă care trebuie realizate de fiecare proiect ar trebui să urmărească sau chiar să depășească obiectivele, limitele de emisie sau obiectivele stabilite de politicile și legislația relevante ale Uniunii.

Programul LIFE este un catalizator, reproductibilitatea conținutului proiectului fiind, prin urmare, esențială pentru a garanta eficiența programului în obținerea unor rezultate pozitive cu privire la mediu și climă. În timp ce toate propunerile de proiecte vizează reproductibilitatea în domeniile respective de mediu sau schimbări climatice, numai 80 % din proiectele-pilot și proiectele demonstrative se poate aștepta să fie reproductibile, întrucât există riscul ca tehnicile și metodologiile care urmează să fie testate și demonstrate să nu determine rezultatele preconizate. De asemenea, având în vedere posibilele dificultăți economice și administrative, independent de astfel de probleme tehnice, nu se poate aștepta ca toate proiectele să fie finalizate cu succes.

Trebuie remarcat faptul că, în cel mai bun caz, foarte puține proiecte din cadrul noului program LIFE vor fi finalizate până în anul 2017 și, prin urmare, cel mai probabil, obiectivele de mediu sau de politici climatice prevăzute nu vor fi atinse deocamdată.

Prin urmare, în cazul în care obiectivele se referă la proiecte în curs de desfășurare, acestea sunt mai degrabă obiective intermediare. Obiectivele intermediare constau în crearea unor proiecte care să permită atingerea obiectivelor până în 2020. Puținele proiecte care vor fi finalizate până în 2017 ar trebui să atingă, în mod normal, obiectivul pentru care au fost concepute.

Pentru a se evita orice suprapunere, în fiecare domeniu prioritar, tipurile de proiecte, în sensul articolelor 2 și 18 din Regulamentul LIFE, prevăzute să urmărească obiective conexe sunt grupate împreună, în cazul în care este posibil. Tipurile de proiecte independente de domeniile prioritare, cum ar fi proiectele de consolidare a capacității, sunt menționate separat.

Indicatorii sunt incluși în descrierea rezultatelor și a obiectivelor, prin urmare, aceștia nu sunt menționați separat în tabelele de mai jos.

⁽¹⁾ A se vedea, de asemenea, declarația referitoare la program din proiectul de buget pentru anul 2014, COM(2013) 450, p. 181 și următoarele. N.B.: Indicatorii și obiectivele din declarația referitoare la program au fost redactate de către Comisie pe baza propunerii sale din 2011. În timpul procedurii legislative, au fost realizate o serie de modificări: au fost introduse proiectele de consolidare a capacității și de asistență tehnică, bugetul total a fost redus cu 15 %, iar suma pentru natură și biodiversitate a fost majorată la 55 % din resursele alocate proiectelor (însemnând reducerea quantumului rezervat pentru mediu și utilizarea eficientă a resurselor), rata de cofinanțare a fost majorată la 60 % sau mai mult pentru toate proiectele pentru perioada 2014-2020, au fost introduse prioritățile tematice, iar procentajul de proiecte integrate a fost redus la 30 % din resursele alocate subvențiilor pentru acțiuni. Prin urmare, rezultatele și obiectivele au fost adaptate în consecință.

7.1. Subprogramul pentru mediu

Pentru subprogramul pentru mediu, sunt luate în considerare obiectivele generale definite la articolul 3 alineatul (1), obiectivele specifice stabilite pentru fiecare domeniu prioritar la articolele 10, 11 și 12, precum și indicatorii de performanță prevăzuți la articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul LIFE.

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor

Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE

Priorități tematice	Rezultate cantitative ⁽¹⁾	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
APĂ (inclusiv mediul marin)	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care abordează corpurile de apă (interioare/de tranziție/de coastă) cu stare ecologică deteriorată	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea atingerii unei stări ecologice bune la nivel de proiect	80 %
	Numărul de corpuri de apă cu stare ecologică deteriorată vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Corpurile de apă (interioare/de tranziție/de coastă) vizate de proiectele în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile prevăzute pentru a îmbunătăți starea ecologică a acestora	100 ⁽²⁾
DEȘEURİ	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care au ca scop atingerea obiectivelor legislației UE privind deșeurile și punerea în aplicare a ierarhiei deșeurilor (gestionarea adecvată a deșeurilor)	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea unei gestionări adecvate a deșeurilor	80 %
	Numărul de municipalități sau regiuni suplimentare la nivelul întregii Uniuni cu gestionare neadecvată a deșeurilor vizat de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Municipalitățile sau regiunile vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile prevăzute pentru a obține o gestionare adecvată a deșeurilor	20
UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR (inclusiv solurile, pădurile și economia verde și circulară)	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare obiectivele politicii și legislației Uniunii în ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor (exclusiv solurile și pădurile).	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea punerii în aplicare a anumitor aspecte ale economiei circulare verzi	80 %

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor

Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE

Priorități tematice	Rezultate cantitative ⁽¹⁾	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
	Numărul de întreprinderi suplimentare la nivel european vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Întreprinderi suplimentare vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile elaborate pentru punerea în aplicare a economiei circulare verzi	10
	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare obiectivele politicii Uniunii în domeniul protecției solului	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea menținerii sau îmbunătățirii funcțiilor solului	80 %
	Numărul de hectare la nivelul Uniunii vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Suprafața vizată de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile elaborate pentru menținerea și îmbunătățirea funcțiilor solului	2 000
	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care promovează punerea în aplicare a strategiei forestiere europene	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea punerii în aplicare a strategiei forestiere europene	80 %
		Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile elaborate pentru a furniza date pentru Centrul european de date privind pădurile (EFDAC)	80 %
MEDIU ȘI SĂNĂTATE (inclusiv produse chimice și zgomot ambiental)	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare politica Uniunii privind produsele chimice , inclusiv proiecte care promovează înlocuirea substanțelor și reducerea la minimum a expunerii	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea atingerii sau depășirii obiectivului relevant al Uniunii privind substanțele chimice la nivel de proiect	80 %

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor			
Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative ⁽¹⁾	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
	Numărul de persoane vizate la nivelul Uniunii de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care urmăresc reducerea produselor chimice	Numărul de persoane vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile elaborate pentru a reduce efectele adverse ale produselor chimice asupra sănătății și mediului, inclusiv estimări privind efectele pe termen lung	50 000
	Numărul de proiecte finanțate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează reducerea zgomotului ambiental	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea atingerii sau depășirii obiectivului relevant al Uniunii privind reducerea zgomotului ambiental la nivel de proiect	80 %
		Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile vizând reducerea zgomotului ambiental și obținerea de progrese în vederea reducerii expunerii la zgomot cu cel puțin 3 dB	80 %
	Numărul de persoane la nivelul Uniunii vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate privind zgomotul ambiental	Persoanele care beneficiază de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile elaborate pentru a reduce nivelurile de zgomot cu cel puțin 3 dB	10 000
Calitatea AERULUI și emisiile (inclusiv pentru mediul urban)	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care contribuie la realizarea obiectivelor privind calitatea aerului ale UE și la punerea în aplicare a gestionării calității aerului	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea atingerii sau depășirii obiectivului relevant al Uniunii privind calitatea aerului la nivel de proiect: — în zonele de calitate a aerului în care nivelurile poluanților depășesc obiectivele stabilite prin lege: proiectele prevăd atingerea/depășirea obiectivelor respective la nivel de proiect;	80 %

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor**Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE**

Priorități tematice	Rezultate cantitative ⁽¹⁾	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
		— în cazurile în care sunt elaborate și puse în aplicare politici privind calitatea aerului: proiectele prevăd elaborarea de noi măsuri, metode sau tehnici care pot servi drept model pentru dezvoltarea politicilor Uniunii.	
	Numărul de persoane vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate privind calitatea aerului	Persoanele vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea atingerii sau depășirii obiectivului relevant al Uniunii privind calitatea aerului	1 milion

⁽¹⁾ Datorită abordării de jos în sus și a marii varietăți în ceea ce privește provocările privind mediul și schimbările climatice abordate de programul LIFE, precum și fondurile limitate disponibile pentru abordarea acestora, în pofida introducerii priorităților tematice și a temelor de proiecte, utilizarea proiectelor în anumite domenii specifice este incertă, iar obiectivele cantitative nu pot fi, prin urmare, definite *ex ante* pentru majoritatea domeniilor prioritare acoperite și a obiectivelor urmărite, cu excepția priorităților tematice pentru natură.

⁽²⁾ Se estimează că, în perioada 2015-2017, 6900 de corpuri de apă la nivelul întregii Uniuni își vor îmbunătăți starea ecologică, 1,4 % din acestea (100) datorită unei contribuții LIFE.

Natură și biodiversitate**Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (a), (b) și (c) din Regulamentul LIFE**

Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
NATURĂ	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care vizează habitatele sau speciile cu stare de conservare mai puțin favorabilă/nesigură	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate elaborate pentru a îmbunătăți starea de conservare în sensul Directivei 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică și al Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice	100 %
	Numărul de habitate cu stare de conservare mai puțin favorabilă/nesigură vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul de habitate, specii sau situri Natura 2000 vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care înregistrează progrese în vederea unei stări mai bune de conservare	10 % din habitatele vizate

Natură și biodiversitate			
Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (a), (b) și (c) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
	Numărul de specii cu stare de conservare mai puțin favorabilă/sigură vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate		10 % din speciile vizate
	Numărul de situri Natura 2000/hectare de situri Natura 2000 vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate		10 % din siturile Natura 2000/ha de situri Natura 2000 vizate
BIODIVERSITATE	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a obiectivelor 2, 3, 4 și 5 din strategia privind biodiversitatea pentru 2020	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile pentru a îmbunătăți sau a restabili ecosistemele vizate	80 %
	Numărul de tipuri de ecosisteme și de hectare de ecosisteme vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul tipurilor sau al suprafețelor de ecosisteme vizate de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea îmbunătățirii sau refacerii	10 % din tipurile de ecosisteme vizate 10 % din suprafața ecosistemelor vizate
Proiectele integrate – în conformitate cu articolul 18 litera (d) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
APĂ (inclusiv mediul marin)	Numărul tuturor districtelor hidrografice la nivelul Uniunii vizate de proiecte integrate pentru apă în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul districtelor hidrografice vizate de proiecte integrate pentru apă	3 %
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a planurilor de management al bazinelor hidrografice (PMBH)	Procentajul proiectelor integrate create pentru a pune în aplicare planuri de management al bazinelor hidrografice conforme și eficiente în districtul hidrografic reglementat, în conformitate cu Directiva-cadru privind apa	100 %

Proiectele integrate – în conformitate cu articolul 18 litera (d) din Regulamentul LIFE

Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a planurilor de management al bazinelor hidrografice	Procentajul proiectelor integrate în cazul cărora finanțarea complementară mobilizată prin proiectele integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor corespunzătoare proiectelor integrate	100 %
DEȘEURİ	Numărul de regiuni la nivelul Uniunii vizate de proiecte integrate privind deșeurile, în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul regiunilor vizate de proiecte integrate privind deșeurile	2 %
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor și/sau a programelor de prevenire a generării deșeurilor	Procentajul proiectelor integrate elaborate pentru a oferi planuri de gestionare a deșeurilor și/sau programe de prevenire a generării deșeurilor conforme și eficiente, în conformitate cu articolele 28 și 29 din Directiva-cadru 2008/98/CE privind deșeurile	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor și/sau a programelor de prevenire a generării deșeurilor	Procentajul proiectelor integrate în cazul cărora finanțarea complementară mobilizată prin proiectele integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor corespunzătoare proiectelor integrate	100 %
Calitatea AERULUI și emisiile (inclusiv pentru mediul urban)	Numărul de persoane din regiunile la nivelul Uniunii vizate de proiectele integrate privind aerul, în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul populației totale a Uniunii din regiunile vizate de proiecte integrate privind calitatea aerului	3 %
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a planurilor și programelor pentru calitatea aerului	Procentajul proiectelor integrate create pentru a pune în aplicare planuri și programe conforme și eficiente pentru calitatea aerului în regiunile vizate, în conformitate cu articolul 23 din Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a planurilor și programelor pentru calitatea aerului	Procentajul proiectelor integrate în cazul cărora finanțarea complementară mobilizată prin proiectele integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor corespunzătoare proiectelor integrate	100 %
NATURĂ	Numărul de situri Natura 2000 vizate de proiecte integrate privind natura, în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul siturilor Natura 2000 care fac obiectul proiectelor integrate privind natura	4 %

Proiectele integrate – în conformitate cu articolul 18 litera (d) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a cadrelor de acțiune prioritare	Procentajul proiectelor integrate elaborate pentru a pune în aplicare cadrele de acțiune prioritare pentru a asigura gestionarea adecvată a siturilor Natura 2000	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs de desfășurare sau finalizate care vizează punerea în aplicare a cadrelor de acțiune prioritare	Procentajul proiectelor integrate în cazul cărora finanțarea complementară mobilizată prin proiectele integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor corespunzătoare proiectelor integrate	100 %

Informare și guvernanță

Proiecte în conformitate cu articolul 18 litera (h) din Regulamentul LIFE

Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
INFORMARE ȘI SENSIBILIZARE	Numărul de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate care vizează sensibilizarea cetățenilor, a întreprinderilor, a autorităților locale, a organizațiilor neguvernamentale înregistrate (ONG) și a altor organizații ale societății civile (părți interesate și cetățeni)	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea acoperirii a mai mult de două domenii în plus față de domeniile din proiect, precum și a mai multor limbi	80 %
	Numărul de părți interesate și de cetățeni vizați de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate, care nu au cunoștință de obiectivele de mediu cu privire la care se urmărește sensibilizarea	Creșterea procentuală a numărului părților interesate și al cetățenilor vizați de proiecte de sensibilizare care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, care iau cunoștință de obiectivele politicii de mediu urmărite de proiectele respective, măsurată în anchetele <i>ex ante</i> și <i>ex post</i> (efectuate de proiectele LIFE sau de alte entități)	25 %
	Numărul de părți interesate și de cetățeni vizați de proiecte în curs de desfășurare sau finalizate	Participarea activă a părților interesate și a cetățenilor la activități de sensibilizare oferite de proiecte care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile (de exemplu, participarea la anchete, voluntariat, participarea la vizite cu ghid, descărcarea de informații, adresarea de întrebări)	> 500 000

Informare și guvernanță**Proiecte în conformitate cu articolul 18 litera (h) din Regulamentul LIFE**

Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
APLICARE	Numărul de proiecte care vizează o mai bună conformitate și aplicare a legislației UE în domeniul mediului	Procentajul proiectelor în curs de desfășurare sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în vederea ameliorării conformității sau a aplicării	10 %
ONG	Numărul de intervenții din partea ONG-urilor care beneficiază de subvenții de funcționare în consultările privind politica de mediu a UE	Creșterea procentuală a numărului de intervenții în sprijinul politicii UE	12 %

Alte proiecte**Proiecte în conformitate cu articolul 18 literele (e) și (f) din Regulamentul LIFE**

	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
Proiecte de asistență tehnică	Numărul de proiecte de asistență tehnică în curs de desfășurare sau finalizate	Proiecte de asistență tehnică în curs de desfășurare sau finalizate premergătoare proiectelor integrate	10 proiecte integrate pregătitoare pentru natură, 5 proiecte integrate pregătitoare pentru deșeuri, apă sau aer
	Numărul de proiecte de asistență tehnică în curs de desfășurare sau finalizate	Procentajul proiectelor de asistență tehnică în curs de desfășurare sau finalizate care conduc la o calitate îmbunătățită a proiectelor integrate LIFE la nivelul UE	90 %
Proiecte de consolidare a capacității	Numărul de proiecte dedicate consolidării capacității	Procentajul proiectelor de consolidare a capacității în curs de desfășurare sau finalizate care înregistrează progrese în vederea creșterii asimilării de informații în statele membre în cauză	90 %
	Numărul de candidaturi de succes pentru subvenții pentru acțiune, originare din statele membre cu proiecte de consolidare a capacității în curs de desfășurare	Creșterea cotei relative a candidaturilor de succes originare din statele membre cu proiecte de consolidare a capacității în curs de desfășurare sau finalizate, în comparație cu absorbția pentru perioada 2010-2012 (în procente)	5 %

7.2. Subprogramul pentru politici climatice

Atenuarea schimbărilor climatice			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
Proiecte integrate	<p>Numărul de proiecte</p> <p>Numărul, aria de acoperire și cetățenii vizati în baza strategiilor sau a planurilor de acțiune puse în aplicare cu privire la atenuarea schimbărilor climatice.</p> <p>Numărul și volumul de proiecte complementare finanțate din alte fonduri ale Uniunii sau din fonduri de altă natură.</p>	<p>Creșterea numărului de state membre/regiuni care aplică abordări integrate, cu asistență din partea unui proiect integrat sau care reproduc rezultatele unui proiect integrat.</p> <p>Creșterea numărului de măsuri complementare în proiectele integrate finanțate din alte fonduri ale Uniunii.</p> <p>Reducerea cantității de tone de gaze cu efect de seră datorită noilor tehnologii, sisteme, instrumente și/sau altor abordări bazate pe cele mai bune practici, elaborate și adoptate datorită exemplelor oferite de LIFE.</p>	<p>șapte state membre care aplică abordări integrate cu asistență din partea unui proiect integrat sau care reproduc rezultatele unui proiect integrat.</p> <p>Finanțarea complementară mobilizată prin intermediul proiectelor integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor proiectelor integrate.</p>
Proiecte de asistență tehnică	<p>Numărul de proiecte</p> <p>Procentajul de proiecte de asistență tehnică care conduc la un proiect integrat LIFE</p>	<p>Numărul crescut și calitatea îmbunătățită a proiectelor integrate legate de asistența tehnică</p>	<p>100 % din proiecte au condus la un proiect integrat LIFE.</p>
Proiecte de consolidare a capacității	<p>Numărul de proiecte.</p>	<p>Creșterea cotei relative a candidaturilor de succes din partea statelor membre eligibile pentru consolidarea capacității.</p>	<p>șapte state membre au cel puțin un proiect de atenuare a schimbărilor climatice finanțat prin subprogramul LIFE pentru politici climatice.</p>
Alte proiecte	<p>Numărul de proiecte.</p> <p>Numărul de proiecte finanțate care promovează tehnologii, sisteme, instrumente inovatoare și/sau alte soluții bazate pe cele mai bune practici de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.</p>	<p>Creșterea numărului de tehnologii, sisteme, instrumente inovatoare și/sau alte soluții bazate pe cele mai bune practici de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.</p> <p>Procentajul crescut al abordărilor noi sau actualizate, elaborate în cadrul LIFE, care au fost utilizate sau îmbunătățite în mod sistematic de către sectoarele public și privat.</p> <p>Reducerea cantității de tone de gaze cu efect de seră datorită noilor tehnologii, sisteme, instrumente și/sau altor abordări bazate pe cele mai bune practici, elaborate și adoptate datorită exemplelor oferite de LIFE.</p>	<p>80 % din toate proiectele instituite au elaborat tehnologii, sisteme, instrumente inovatoare durabile și/sau cele mai bune practici de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.</p>

Adaptarea la schimbările climatice			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
Proiecte integrate	<p>Numărul de proiecte</p> <p>Numărul, aria de acoperire și cetățenii vizati în baza strategiilor sau a planurilor de acțiune de adaptare ori alte planuri de adaptare cu domeniu de aplicare teritorial extins, puse în aplicare prin intermediul LIFE.</p> <p>Numărul de proiecte de adaptare trans-regionale sau transfrontaliere.</p> <p>Numărul și volumul de proiecte complementare finanțate din alte fonduri ale Uniunii sau din fonduri de altă natură.</p>	<p>Impactul pozitiv asupra rezistenței la schimbările climatice într-o regiune și în sectoarele economice, prin acțiuni cu finanțare LIFE și prin alte proiecte complementare.</p> <p>Creșterea numărului de state membre/regiuni care aplică abordări integrate cu sprijinul unui proiect integrat sau care reproduc rezultatele unui proiect integrat.</p> <p>Creșterea numărului de măsuri complementare finanțate din alte fonduri ale Uniunii.</p> <p>Impactul pozitiv al proiectelor LIFE privind rezistența la schimbările climatice a domeniilor deosebit de vulnerabile, identificate în strategia UE privind adaptarea.</p>	<p>șapte state membre care aplică abordări integrate cu asistență din partea unui proiect integrat sau care reproduc rezultatele unui proiect integrat.</p> <p>Finanțarea complementară mobilizată prin intermediul proiectelor integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor proiectelor integrate</p>
Proiecte de asistență tehnică	<p>Numărul de proiecte.</p> <p>Procentajul proiectelor de asistență tehnică care conduc la un proiect integrat LIFE.</p>	<p>Numărul crescut și calitatea îmbunătățită a proiectelor integrate legate de asistența tehnică</p>	<p>100 % din proiecte au condus la un proiect integrat LIFE.</p>
Proiecte de consolidare a capacității	<p>Numărul de proiecte.</p>	<p>Creșterea cotei relative a candidaturilor de succes din partea unui stat membru eligibil, pentru consolidarea capacității.</p>	<p>șapte state membre au cel puțin un proiect de adaptare finanțat în cadrul LIFE.</p>
Alte proiecte	<p>Numărul de proiecte.</p> <p>Numărul de proiecte finanțate care promovează tehnologii, sisteme, instrumente inovatoare și/sau alte soluții bazate pe cele mai bune practici pentru rezistența la schimbările climatice.</p> <p>Numărul de evaluări privind vulnerabilitatea, strategii sau planuri de acțiune privind adaptarea la schimbările climatice, elaborate în cadrul LIFE.</p> <p>Numărul de proiecte de adaptare trans-regionale sau transfrontaliere.</p>	<p>Creșterea rezistenței la schimbările climatice, defalcată pe sectoare, datorată tehnologiilor, sistemelor, instrumentelor nou-demonstrate și/sau altor abordări bazate pe cele mai bune practici, elaborate și adoptate datorită exemplelor oferite de LIFE.</p> <p>Impactul pozitiv al proiectelor LIFE privind rezistența la schimbările climatice a domeniilor deosebit de vulnerabile, identificate pentru finanțare din programul LIFE în strategia UE privind adaptarea.</p>	<p>80 % din proiectele instituite au elaborat tehnologii, sisteme, instrumente inovatoare și/sau soluții bazate pe cele mai bune practici conducând la o creștere a rezistenței la schimbările climatice.</p>

Guvernanță			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective/etape 2017
Proiecte de informare, sensibilizare și diseminare	<p>Numărul de proiecte.</p> <p>Numărul de cetățeni, întreprinderi, autorități locale, organizații neguvernamentale înregistrate (ONG) și alte organizații ale societății civile vizate.</p> <p>Răspândirea geografică și acoperirea teritorială.</p>	<p>Sensibilizare crescută în ceea ce privește schimbările climatice și soluțiile antropogene, astfel cum rezultă din anchetele Eurobarometru.</p> <p>Participare crescută la consultările părților interesate sau la discuțiile în materie de politică cu privire la politicile climatice și actele legislative.</p>	<p>O creștere de 25 % a gradului de participare a părților interesate și a cetățenilor la activitățile de sensibilizare.</p> <p>O creștere de 10 % a numărului cetățenilor vizati de proiectele LIFE care consideră că schimbările climatice antropogene reprezintă o problemă foarte gravă.</p>
Proiecte de bune practici și alte proiecte	<p>Numărul de proiecte.</p> <p>Numărul de practici consolidate care pot fi atribuite utilizării de indicatori sau instrumente elaborate și testate datorită exemplelor oferite de LIFE.</p> <p>Numărul de abordări privind politicile sau de propuneri legislative bazate pe rezultatele proiectelor.</p>	<p>Creșterea numărului de bune practici adoptate de gospodării, întreprinderi, autorități sau care au fost integrate în programele naționale/regionale ori în planurile de acțiune.</p> <p>Reducerea numărului cazurilor de încălcare a legislației UE care poate fi atribuită intervențiilor efectuate în cadrul LIFE.</p>	<p>25 % din practicile sau abordările proiectului sunt integrate în programele sau planurile de acțiune naționale/regionale.</p> <p>80 % din proiectele LIFE care vizează guvernanța în domeniul climei au condus la îmbunătățirea guvernanței în domeniul climei.</p>

Rezultate, indicatori și obiective specifice pentru instrumentele financiare*Indicatori comuni tuturor instrumentelor financiare*

Rezultatele, indicatorii și obiectivele specifice pentru instrumentul financiar vor fi convenite cu entitatea executantă. Acestea ar trebui să acopere cel puțin:

- numărul de acorduri (împrumuturi, garanții etc.) cu intermediari financiari (n);
- volumul de finanțare pus la dispoziție de instrumentele financiare (milioane EUR);
- volumul de finanțare privată acordată prin instrumentele financiare (milioane EUR);
- numărul beneficiarilor finali (n);
- numărul de state membre în care au fost finanțate proiecte prin instrumentele financiare (n).

Indicatori specifici pentru FFCN

- finanțarea pusă la dispoziție de instituțiile financiare intermediare în cadrul instrumentului financiar, ca urmare a proiectelor finanțate (milioane EUR);
- finanțarea pusă la dispoziție pentru siturile Natura 2000, ca urmare a proiectelor finanțate (milioane EUR);
- impactul privind rezistența la schimbările climatice (expunerea la schimbările climatice și gradul de sensibilitate la efectele acestora) a regiunilor și sectoarelor economice, în special în zonele vulnerabile, identificate drept prioritare pentru finanțare din programul LIFE în cadrul strategiei UE privind adaptarea, ca urmare a proiectelor finanțate; impactul asupra stării ecosistemului ca urmare a proiectelor finanțate;
- crearea de locuri de muncă: numărul de locuri de muncă create ca urmare a proiectelor finanțate
(numărul de locuri de muncă în echivalent normă întreagă)

Indicatori specifici pentru FP 4EE

- finanțarea privată cu efect de pârgă (milioane EUR), ca urmare a împrumuturilor FP 4EE;
- economiile de energie produse (GWh), ca urmare a împrumuturilor FP 4EE;
- reducerea emisiilor de CO₂ (în tone de CO₂), ca urmare a împrumuturilor FP 4EE;
- crearea de locuri de muncă: numărul de locuri de muncă create ca urmare a împrumuturilor FP 4EE (numărul de locuri de muncă în echivalent normă întreagă).

Rezultate preconizate specifice FFCN

Pe parcursul etapei-pilot inițiale, se estimează că FFCN va executa 9-12 operațiuni (inclusiv operațiuni indirecte) sau 3-4 operațiuni pe an. Investițiile individuale ar rămâne sub 10-15 milioane EUR.

Efectul de pârgă estimat al valorii mecanismului pentru dispoziția LIFE este de 2,2-3,2 ori. Având în vedere posibila contribuție de ordinul a 25 % a beneficiarilor finali la costurile proiectului, efectul de pârgă al investiției totale pentru alocarea LIFE ar putea fi de 2,8-4,2 ori. Investițiile totale în proiectele de gestionare a capitalului natural în etapa-pilot s-ar putea ridica până la 420 de milioane EUR.

În timpul etapei operaționale următoare, efectul de pârgă preconizat ar putea ajunge până la de 6 ori, în special în cazul în care alți investitori se alătură mecanismului și în cazul în care sunt realizate mai multe investiții prin intermediari și fonduri.

Rezultate preconizate specifice FP 4EE

În cadrul FP 4EE, în perioada 2014-2017, ar putea fi semnate aproximativ 6-10 acorduri de finanțare (împrumuturi BEI pentru eficiență energetică și mecanisme de partajare a riscurilor/Facilități de sprijinire a experților) cu intermediari financiari. Un acord de finanțare ar putea acoperi punerea în aplicare a instrumentului financiar în mai multe state membre, iar un intermediar financiar ar putea semna mai mult de un acord de finanțare.

Se preconizează că, pe durata de viață a programului (2014-2017), presupunând costuri de investiție medii de 300 000 EUR, până la aproximativ 1 800 de beneficiari finali și de proiecte vor primi o finanțare prin împrumut totală de aproximativ 430 de milioane EUR. Investiția totală în eficiența energetică în perioada în cauză ar putea fi de aproximativ 540 de milioane EUR.

Efectul de pârghie estimat al valorii portofoliului de credite pentru dispoziția LIFE este de 6 ori. Având în vedere posibila contribuție de ordinul a 25 % a beneficiarilor finali la costurile proiectului, efectul de pârghie al investiției totale pentru dispoziția LIFE ar putea fi de până la de 8 ori.
